

Naročnina mesečno
25 Din, za izo-
zestvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
izozestvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2994, 2996 in 2950

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENEK

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Odkrita beseda

Če se spomnimo, s kakšnimi zmagovalnimi napovedbami je pred štirimi leti inavgurirala svoj režim takozvana JNS ali »jugoslovenska nacionalna stranka«, čez, zdaj šele bodo Jugoslaviji napočili zlati časi — in če danes v glasilu njenega generalnega tajnika, to je v »Jutru«, beremo neveselo ugotovitve, da je »kot posledica volitev v naših krajih nastala nekaka politična negotovost, v kateri so mnogi ljudje izgubili kompas« — potem se pač nobenemu človeku, ki je že leta 1931 slutil neizogibni polom te nezdružljive politične kombinacije, ne sme zameriti, če spričo »Jutrovega« žalospeva na nepovoljni psihološki učinek minulih volitev občuti neke vrste škodoželjno zadoščenje.

»Jutro« pravi, da so mnogi njegovi pristaši izgubili kompas, kar da je posledica volitev v narodno skupščino. To je kaj čudna ugotovitev, če pomislimo, da tvorijo večino nove skupščine ljudje, ki so dobili stvarno mandat na temelju JNS programa, katerega vsaj v praksi nikoli niso zatajili in ga menda tudi v bodoče zavreči ne marajo. Kako neki, ko pa je ta program, kakor so neštokrat izjavili voditelji JNS, neizvzemši njegove slovenske dela, edini mogoči in odločilni program za našo državo in narod! Kaj potem žene »Jutro«, da s tem rezultatom nikakor ni videti zadovoljno kakor je bilo še pred leti? Da se je z močnim številom uveljavila opozicija, dasi je ostala na pol poti, to JNS kakor pravi »Jutro«, ne moti, ker se ji zdi kljub temu razveseljivo dejstvo, da je opozicija vsaj s svojo volivno udeležbo opustila prejšnjo popolno pasivnost napram dolžnostim pozitivnega sodelovanja pri javnih poslih. Ostane torej edino ta razlog, da JNS kljub večini, ki jo ima v parlamentu, ne predstavlja politično solidne tvorbe in da je podobna sobi na lončenih nogah, ki ni sposobna prenašati kakšnega močnejšega piša in sunka izpremenljivega političnega vremena v Jugoslaviji in zato ne more nositi trdnega in trajnega režima kakor ga potrebujemo. Če bi to dejstvo, ki ga »Jutro« samo v svojem binkoštnem članku odkrito priznava, — češ, »vladina večina je izvoljena brez sistematičnega in oficijelnega naslona na stranko, ki je bila ustvarjena, da služi jugoslovenski državni politiki kot močan instrument za sodelovanje z narodom« — zasledovali v njegovih vzrokih do konca, bi bržčas prišli do zaključka, da velikodušnost, s katero »Jutro« članek sprejema afirmacijo opozicije ob minulih volitvah, tudi z navedeno omejitvijo ni povsem odkritosrčna in vse kaj drugega nego radostna... Toda pustimo zaenkrat to temo in se vrnimo k »Jutrovici« ugotovitvi, da JNS doživlja akutno krizo, za katero išče njen glavni tajnik v binkoštnem članku radikalnega zdravlila v »duhu državniške modrosti in politične treznosti vseh, ki tvorijo danes gibalno silo v našem narodnem in državnem življenju«.

Med te gibalne sile našega narodnega in državnega življenja prištevajo »Jutro« članek gotovo v prvi vrsti pristaše JNS, ki se, kakor ta list zadnje čase opetovano v veliki skrbi za blagor naroda in države ugotavlja, očitno upirajo vodstvu stranke, zahtevajo njeno pomladitev in politično obglavljenje nekaterih njenih voditeljev ali pa celo čisto novo formacijo pod kakšnim zvočnim imenom, ki naj bi nakazovalo nujno rešitev naših gospodarskih in socialnih problemov — državni problem, ki ga je JNS že rešila, je stopil v ozadje. »Jutro« članek se odločno izjavlja zoper tak lahkomisljeni poizkus, ki ga smatra za razdvajanje in oslabljevanje stranke, katere je bila ustvarjena, da po njegovih besedah služi jugoslovenski državni politiki kot močan instrument za sodelovanje z narodom — kaj pa naj bi se dejansko storilo — kajti storiti se mora, da ne bi pristaši JNS popolnoma vsak kompas zgubili — tega tudi on sam ne ve povedati. Njemu gre samo za to, da ne bi »pri iskanju nekaj boljšega od JNS zabredli nazaj v stare partizanske opredelitve« — in da se »Jutro« članek tega resno boji, sledi iz njegovih naslednjih besed, da »taka nevarnost nedvomno obstoji in da razna znamenja opozarjajo, da je ni podcenjevati«.

Mi ne vemo, ali taka velika nevarnost res obstoji ali ne — za nas je važna samo konstatacija, da je JNS, kakršna je danes oziroma kakor se danes sama vidi v ogledalu vsega svojega dosedanjega dela in po njem ustvarjenega današnjega političnega položaja, brez pravega kompasa in da smatra samo gasilno njenega generalnega tajnika za potrebno, da se to ugotovi. Z »Jutrovimi« besedami — nekaj vsegamogočnega JNS, ki je bila vso državno politiko monopolizirala zase, se ne čuti več kot edini sposoben instrument za državno politiko, ki bi bila zvezana z narodom. Zato se želi obnoviti in pomladiti na razne načine, toda »Jutro« članek meni, da se bo najlepše pomladila in najsigurneje obnovila, če — ostane taka, kakršna je bila oziroma je. Ona — tako pravi članek — še ni povsem izvršila svoje zgodovinske naloge, da »praktično likvidira staro strankarsko diferenciacijo, torej naj to svojo zgodovinsko delo, ki je, kakor vidimo, rodilo take lepe uspehe, nadaljuje... To je torej tisto zdravilo, ki naj JNS zopet pomladi, da bo stranka mogla izvršiti dalje svojo zgodovinsko nalogo kot najmočnejši instrument državne politike«.

Mi si pri najboljši volji na noben način ne moremo predstavljati, kako naj bi se naše politične razmere, ki so dosegle baš pod štiriletnim režimom JNS akuten štadij nevarne bolezni, ozdravile s pomočjo iste JNS, ki je po konstataciji svojega vodivnega organa v Sloveniji sama težko v bolna in brez političnega kompasa ter se vije v notranjih bojih najraznovrstnejših elementov, ki v njej niso našli tega, kar so od nje pričakovali, pa naj si bo iz idealnih ali iz drugih nagibov. V politični zgodovini tega še nikoli ni bilo, tem menj, če gre za tako politično tvorbo, kakor je JNS, ki ni zrasla iz ljudske duše in volje, ampak je bila rojena na nenaraven način, umetno narejena in zložena ter vsiljena, tako da z njeno izvevko ni bilo mogoče iti sedaj niti pred ljudstvo na volitve! Da je moralno nujno priti tako daleč, bi bil mogoč »Jutro« članek sam s železno logiko izvajati iz dejstva, da je njegova stranka, s katero hoče še naprej zdraviti našo narodno in državno telo, bila osnovana na neresnici, to je, da je skušala javnost namamiti z geslom, da hoče »likvidirati škodljivo strankarsko politiko«, da je, česar menda ni treba še posebej dokazovati, dejansko vodila najhujšo, najbrezobzirnejšo in naj-

Italija išče novih zunanje-političnih smernic in zvez

Rim-Berlin-Varšava?

10 let oddiha za Avstrijo Novi strahovi: Abesinija, vseslovanstvo - vsegermanstvo

Pariz, 12. jun. SE. P. Gentizon, rimski dopisnik »Tempsa« pošilja svojemu listu daljši dopis, v katerem s hvalevredno iskrenostjo obravnava posledice francosko-ruskega in rusko-češko-slovenskega pakta z ozirom na bodočo zunanje-politično zadržanje Italije.

Strah pred usenemštvom

»Bilo bi neumno, tako piše Gentizon, če bi hoteli zanikati, da je Italija sprejela francosko-sovjetski pakt brez velikega navdušenja. Na sunaj svojega razočaranja sicer ni pokazala, toda v Rimu smo dobro čutili, da ta sporazum v diplomatskih krogih ni vzbudil nikakega zadržanja. Zakaj? Mussolinijeva zamisel o organizaciji Evrope je znana. On bi rad, da bi skupna volja 4 velesil držala Evropo v redu. S tem, da se je Francija šla skrivati za Rusijo, je udarila tudi po Mussolinijevem načrtu. V Rimu imajo vtis, da sedaj, ko je Francija krita na ruski strani, italijansko-francoski sporazum za Francijo ni več tako odločilne vrednosti, kot je bil še meseca januarja. Druga skrb Italije je Avstrija, ki je skoraj popolnoma absorbirala italijansko zunanjo politiko v srednji Evropi. Italija čuti, da je francosko-ruski pakt, ki je zaustavil nemško prodiranje na severu ob Baltiku, prevrnil težino nemškega imperijalizma proti Avstriji in dalje proti Podonavju in Balkanu in je obrambo Avstrije, ki jo Italija ščiti, neizmerno obremenil. Končno čuti Italija, da bodo novi pakti z Rusijo, torej s slovensko državo, razširili vpliv Rusije na srednjo in na balkansko Evropo. Moskva nidočila samo praznih zavezništve, ampak neposredna sredstva, da svojo politiko uveljavlja v osrčju Evrope, tam, kjer je Italija mislila, da je njeno rezervirano lovišče«.

Strah pred Slovani

»V Rimu vidijo vstajati strah pred novim vseslovanstvom. Cela vrsta člankov, ki jih je zadnje dni napisal proti Rusiji znani publicist Coppola, je dokaz, da obstoja v Rimu močan političen tok, ki se boji novega panslavističnega pokreta v Evropi. Ta krog pravi: Svoje dni je bila Italija zavarovana proti slovanstvu po avstro-ogrski monarhiji. Ta obrambni zid je padel in mlade, organizirane slovenske sile so se naenkrat pojavile ob njenih mejah. Rusija lahko enkrat v bližnji bodočnosti sproži in razgiblje slovenske sile, ki bodo začele butati ob Jadransko morje. Francosko-ruski pakt je stabiliziral meje na baltičnem predelu Evrope. Rusija tja ne bo silila več, kakor tudi Nemčija ne. Torej se bo tako ruska, kakor nemška ekspanzija, četudi sama kulturna, razvila v srednjo in balkansko Evropo, torej tja, kjer je Italija mislila ostati sama gospodarka. Francosko-ruski pakt je zvišal nemški pritisk proti jugovzhodu in zvišal tudi slovenski pritisk proti jugozapadu«.

Kako odgovarja Rim Zbliževanje s Poljsko

Kakšna je bila reakcija italijanske diplomacije proti ruskim paktom. Pokazala se je takoj v dveh smereh:

1. Naenkrat so se vidno izboljšali italijansko-poljski odnosi in je nastopilo toplo razpoloženje za čimbolj tesno sodelovanje med Italijo in Poljsko. Italija je že vedno polagala veliko važnost na Poljsko, toda takšnega hrepe-

Italijansko-abesinski spor

Italija bo v kratkem prodirala

London, 12. junija. b. »Daily Telegraph« trdi, da so vsi poskusi za sporazumno rešitev spora med Italijo in Abesinijo radi italijanskega odpora propadli. List ima vtis, da hoče Italija rešiti spor z orožjem. Verjetno je, da bo italijanska vojska v kratkem pričela z prodiranjem, pri čemer bo zlasti zasledovala cilj, da prekine železniško progo Džibuti-Addis Abeba, ki je edina prometna zveza z Abesinijo. Velika Britanija in Francija ne želita, da bi Italija vzela nase protektorat nad Abesinijo ter da bi tako očitno kršila italijansko-britanski dogovor iz l. 1906. Velika Britanija ima velike interese na Abesiniji. Ti interesi so življenjskega značaja za Veliko Britanijo in jih bo branila. V prvi vrsti gre za zono pri jezeru Tsane, iz katerega britanski in egiptski Sudan in Egipt dobivajo vodo. »Daily Telegraph« po-

egoističnejšo strankarsko politiko, kakor je naš narod in naša država, kar obstojata, nista v taki meri nikoli doživela in zavoljo katere so padle mnoge žrtve. Za tako stranko velja to, kar je »Jutro« samo opetovano povdarjalo, da se stare izrabljene forme ne smejo vrniti! Kaj še, da bi se mogle kakorkoli obnoviti, pomladiti ali premasikirati, ko ni več nobenega življenja v njih, ker niso zrasle iz ljudstva, ne predstavljajo njegove miselnosti in volje in se drže le z umetnimi sredstvi ter tudi novemu času z njegovimi ogromnimi nalogami gospodarske in socialne obnove naroda in države absolutno ne odgovarjajo.

To je za enkrat naš odgovor na binkoštno misel »Jutra« in mislimo, da smo storili koristno

nenja po prijateljstvu, kot ga vidimo danes v Rimu, doslej še ni bilo. Ako ima Italija Poljsko na svoji strani v avstrijskem sektorju, je nemška nevarnost še mnogo zmanjšana. Poleg tega obstojajo sijajne prijateljske svese med Poljsko in Madjarsko in so torej dani vsi pogoji za tesno sodelovanje na črti Rim-Budimpešta-Varšava. Končno bi bil ta blok s Poljsko tudi močno jamstvo proti ruskemu vmešavanju v srednjeevropske zadeve. Proti vstajajočemu panslavizmu je treba poslati v boj slovensko državo. To je prvi račun Italije.

Nazaj k Nemčiji

2. Francosko-ruski in češko-ruski pakt sta podžgala torej italijansko-poljsko skupnost, toda dala sta nove pobude za zopetno sblíževanje Italije in Nemčije. Napetost med obema državama je ponehala. V svojem zadnjem govoru je Mussolini naravnost izpovedal »da so novi pakti z Rusijo popolnoma spremenili politično ravnanje v Evropi. Če se hoče Italija ubraniti, da germanizem ne zalije njene neodvisne Avstrije, potem sedaj po ruskih paktih ne preostaja drugega, kakor da se — ali pogaja direktno z Nemčijo, ali pa da se začne iskreno sblíževati z državami Male zveze in Balkanskega sporazuma. Izbrala je prvo alternativo. Tudi njena zaskrbljenost, da bi imela v primeru vojnih zapletljajev hrbet zavarovan, da bi je ne mogel nikdo od zadaj zabadati z bodali, ji je naložila, poleg drugih okolščin, dolžnost, da poišče zopet Nemčijo. Hitlerjeva vlada je razpoložena sijajno izrabiti, tembolj, ker je čutila, da je Mussolini vselej zadržanja Anglije in Francije v abesinskem vprašanju nevoljen na svoja zaveznika v Stresli. Tako so se začela pogajanja med Suvichem in nemškim poslanikom von Hasselom »glede edine ločke, ki leži na poti do sporazuma med Italijo

Kitajska - Japonska

Nova napetost na Daljnem vzhodu

Peiping, 12. junija. c. Položaj med japonskimi vojaškimi krogi in Kitajsko se je danes nenadoma silno poslabšal. Poveljni japonske armade pri Peipingu je danes nenadoma zahteval, da morajo Kitajci odpoklicati vse svoje uradnike iz severne Kitajske. Ta zahteva je tako silno neugodno delovala v vsej Kitajski, da si vlada v Nankingu ni upala sprejeti tega ponižanja. Zato je pričakovati vsak čas izbruha sovražnosti.

Tudi v Tokiu so prepričani, da je položaj čisto v rokah soldateske, ki dela po svoje. Danes je angleški veleposlanik izročil v Tokiu vabilo na mednarodno denarno konferenco, ki bi se morala začeti te dni v Nankingu. Zastopnik zunanega ministra je odgovoril, da je položaj tak, da je nemogoče misliti na to, da bi se lahko Japonska udeležila te konference.

... in Anglija

London, 12. junija. b. »Morningpost« piše, da angleška vlada zelo budno spremlja razvoj v severni Kitajski. Nihče se ne ujaša iluzijam, nasprotno, pričakuje se, da bo Japonska v kratkem

in Nemčijo, glede Avstrije, kot sta se hkrati izrazila v svojih govorih oba, Mussolini in Hitler.

Zelo verjetno je, da bo prišlo do sporazuma na isti podlagi, kot je bil sklenjen sporazum med Nemčijo in Poljsko. To se pravi, da se bosta Italija in Nemčija pobotali, da za dobo kakih 10 let enostavno odložita avstrijski problem, da si objubita, da se v Avstrijo ne bosta vmešavali, niti tega ali onega režima v Avstriji podpirali ali spodkopavali. Vsaj Rim ima zaenkrat trdno voljo, to pot ubrati. Zdi se, da smatra vseslovensko nevarnost za mnogo bolj nevarno svojim interesom v Podonavju in na Balkanu, kot pa germansko. Zato bo rajši Italija poskusila saustaviti za gotovo dobo let germanske nevarnost, da se bo mogla uspešneje braniti proti slovenski.

Še eno mnenje:

Sodelovanje z državami MZ

Tudi tretji tok obstoja, ki pa še ni prav prišel do izraza: poiskati stike s po večini slovenskimi državami v Podonavju, ki bodo naravni in najboljši zavezniki Italije, če bi se kasneje Nemčiji vendar le zljubilo, da stegne svoje lovilke proti Dunaju in Budimpešti ali celo proti Trstu. Predstavniki tega toka pravijo, da je prostor pri Mali zvezi še nezaseden. Nemčija bi ga rada zasedla, a ga še ni. Rusija ga je deloma že in je verjetno, da se bo še bolj utaborila. Naj Italija nikar ne zamudi prilike. Pridobila bo 65 milijonov prijateljev, ki ji bodo bolj koristili, kot recimo Poljska, ki leži izven vseh interesov italijanske politike, kajti interes Italije je, da si nemški imperijalizem poišče svoj odtok na severu in ne v Podonavju, kjer bodo države Male zveze bolj kot kdo drugi znale varovati neodvisnost Avstrije, ki leži Italiji tako pri srcu. Toda, kakor rečeno, se oficijelna italijanska politika za enkrat nikakor ne giblje v tej smeri, ker je pač težko priznati, kar je 15 let zanikavala.

★

Premirje v Južni Ameriki podpisano

Buenos Aires, 12. junija. c. Danes ob 12.15 je bilo podpisano premirje med Paragvajem in Bolivijo. Popoldne bo podpisana mirovna pogodba med obema državama, ki bo obsegala sporazum v vseh vprašanih. Sovražnosti bodo ponehale v petek popoldne. V vsej Južni Ameriki vlada danes veliko veselje zaradi tega dogodka.

Romunsko-sovjetski pakt

Bukarešta, 12. junija. c. Dopisnik agencije Havas sporoča iz Bukarešte, da misli Romunija v najkrajšem času podpisati s sovjetsko Rusijo isto pogodbo, kot so jo podpisale z Rusijo Francija in Češko-slovaška. Preokret v srednjeevropski politiki je povzročil to nenadno odločitev. Zmeraj bolj izgleda, da do rimske podonavske konference sploh ne bo prišlo. Verjetno je celo, da se bo počasi ustvaril blok med Italijo, Nemčijo, Avstrijo in Madjarsko, ki bo naperjen proti Rusiji.

Zato se je sedaj romunska diplomacija odločila za ta korak, dasi v začetku za to pogodbo ni bilo mnogo navdušenja.

Po grških volitvah

Atene, 12. junija. c. Athensko časopisje objavlja danes odprto pismo osebnega tajnika kralja Jurija. Ta izjavlja s tem pismom, da je pripravljen se takoj vrniti v Grčijo, če ga ljudstvo izrečno pokliče, vendar pa ne kot zastopnik kake zmagovalne stranke, temveč kot osebnost, ki naj nad strankami razsoja vse notranje politične spore.

Konferenca MZ na Bledu

Belgrad, 12. jun. m. Konferenca zunanjih ministrov držav Male zveze, ki je bila sklicana za 20. t. m. v Belgradu, se po sporazumu treh zunanjih ministrov ne bo vršila v Belgradu, temveč istega dne na Bledu. Ob tej priliki bo prišlo na Bled tudi okoli 50 češko-slovaških in romunskih časnikarjev in se bo pred konferenco zunanjih ministrov tudi vršila konferenca časnikarjev Male zveze.

Dunajska vremenska napoved. Spremenljiva oblačnost in ponekod jasno. Zvišanje temperature. Pri nas vsakakor nevarnost neviht.

Trbovlje danes

Zadnja leta doživljajo rudarji slovenskih premogovnih revirjev redno vsako leto, da jim grozi redukcija šihov ali pa redukcija mezd. V spominu sta še predlansko in lansko razburljivo leto. Predlanskim so se morale za svoje meze rudarje postaviti žene ter so v tem oziru tudi nekoliko uspele s svojim nastopom, lani pa je točno leto dni po nastopu žensk izbruhnila v rudarskih revirjih gladovna stavka, ki je uspela vsaj v toliko, da je TPD odnehala od nameravane redukcije mezd.

Od gladovne stavke pa doslej se je položaj v Trbovljah nekoliko stabiliziral. Krčenja mezd in števila šihov ni bilo več in pozimi, ko je več zasebnih naročil, je tudi število šihov nekoliko naraslo. Javnosti je namreč znano, da rudarji v Trbovljah ne delajo polnega delovnega tedna, temveč le dva, tri ali, v najboljšem slučaju, štiri dni, to je šhte, kakor jim sami pravijo. Vsakih štirinajst dni, ko je plačilen dan, prejmejo komaj toliko, da imajo za silo za življenje in da plačajo prispevke za Bratovsko skladnico ter druge socialne dajatve. Življenje slovenskega rudarja ni bilo nikoli ugodno in bede je bilo v Trbovljah vedno dosti, dasi je na drugi strani znano, da ni nihče raje prispeval za bedne soljudi in domače reveže kakor rudar, ako je imel zaslužek. Toda zadnja leta so bile razmere take, da je bil pomoči potreben tudi tak rudar, ki je imel zaslužek v rudniku. So rudarske družine, ki po mesecu in mesecu ne vidijo dinarja, ker jim rudniška uprava ob plačilih dnevnih odtogov vso mezo, ki jo je družina porabila za nabavo najbolj nučnih življenjskih potrebščin v rudniškem konsumu. Rudar dobi torej le plačilni listek, denarja pa nobenega. Najslabše so razmere v Kočevju, kjer dela le še kakšnih 90 rudarjev, skoraj samih poročenih mož z velikimi družinami in kjer je šihov na štirinajst dni tako malo, da rudarji komaj zaslužijo za kritje prispevkov v Bratovsko skladnico.

Sedaj prihaja iz Belgrada vest, da bo železniška uprava še znižala svoja naročila pri premogokopih. Železniška uprava je bila glavni konsument naših rudnikov. Povprečno je zadnja leta naročala železn. upravo letno 580.000 ton premoga v slovenskih rudnikih, toda letos naroča skoraj za petino manj, tako da do konca leta ne bo železnica v Sloveniji kupila niti 480.000 ton premoga, torej 100.000 ton manj. Državne železnice pa se sedaj pripravljajo, da bodo kupile v vsej državi 100.000 ton premoga manj. To se pravi, da bo železniška uprava letos odkupila od slovenskih rudnikov samo še 420.000 ton premoga letno ali 130.000 ton manj. Gotovo nam ne more nihče očitati, da se zavzemamo za koristi TPD, ako podajamo te številke. Pred oči nimamo interesov TPD, ki jih bo že sama znala braniti, pač pa interese slovenskih rudarjev. Slovenski rudar je res rudar in ni drugera. Le malo jih je, ki na nehalnem svetu obdelujejo kakšno vrtno leho, kar jim daje kvečjemu nekaj salate. Slovenski

rudar je že davno prenehal biti kmet ali kaj drugega. Naš rudar je strokovno izvešan, saj je svoj poklic podedoval po navadi od očeta in tako štejemo danes že več zaporednih rudarskih generacij. Ako bo padanje premogovne industrije v Sloveniji šlo tako dalje, smo pred prečim narodnim in socialnim problemom, katerega mora preprečiti država za vsako ceno.

Ti novi rudniki so tudi slabo opremljeni in varnostne priprave so nezadostne, kar dokazuje tudi veliko število nesreč. Ti rudniki konkurirajo slovenskim rudnikom le zaradi nižjih mezd, ki jih prejema tamkajšnje delavstvo. Naravnost preseneča dejstvo, da bodo z novo redukcijo nabav prizadeji ravno slovenski rudniki, dasi je znano, da je trboveljski premog najbolj primerne kvalitete za železniške namene.

Se lani so slovenski rudarji zaslužili v prvem četrtletju 18.200.000 Din na mezdah, letos pa samo 16.800.000 Din. Kaj to pomeni za tisoče rudarskih družin, si moremo kar predstavljati, ako so morali košči kruha v rudarskih družinah postati sedaj še manjši. Zato ni čudno, ako toliko čujemo o tuberkulozi, rahitizmu in drugih socialnih boleznih v rudarskih revirjih.

V interesu slovenskega ljudstva, katerega velik del predstavljajo rudarji, pa tudi v interesu države je, da državne železnice ne zmanjšujejo več svojih nabav v Sloveniji, temveč da se sedanje malenkostne nabave še povečajo, tako da bo dosedanje zedimiranje in zreduciranje delavstva vsaj v polni meri zaposleno ali pa da bo imelo vsaj toliko šihov, kolikor jih za življenje potrebuje. Rudnikom na jugu se ne bi nič poznalo, ako izgube naročila državnih železnic, ker bi se tamkajšnje delavstvo pač povrnilo k svojem pravemu poklicu, za tistih par zasebnikov, katerih last so rudniki na jugu države, pa državi seveda ni treba skrbeti. Nikakor pa ne gre jemati trboveljskim rudarjem še zadnje skorje kruha.

Na drugi strani pa moramo ponovno naglasiti, kar smo že večkrat storili, da mora tudi TPD razumeti položaj in se končno sprijazniti z resnico, da njeni rudniki ne zmorejo več take rentabilnosti, kakor so jo v dobrih časih. Tedaj so zaslužili rudarji in zaslužila je TPD sama. Nikakor pa ne gre sedaj, ko so delavski prejemki padli na najmanjšo možno mero, da bi TPD še iskala velikih dobičkov, in ako jih ne more dobiti v kupčiji, jih ne sme odjemati od delavskih dohodkov. Ne smemo dopustiti, da bi TPD izravnila manko pri morebitnih manjših nabavah s strani državnih železnic na ta način, da bi zniževala število delavskih šihov ali višino mezd ali pa celo število delavstva. Vsa javnost in tudi naš list bosta podpirala družbo v njenih prizadevanjih, da v pogajanjih glede nabav državnih železnic iztisne za slovenske rudnike čim več naročil.

Kongres francoskih socialistov

Blum: „Skupna fronta s komunisti“

Kongres oznanja ustanovitve oboroženih organizacij do volitev

Mulhouse, 12. junija. SE. Najznačilnejša točka kongresa francoskih socialistov, ki je bil sklican v Mulhouse v gornji Alzaciji, je bil govor voditelja socialistične stranke Leona Bluma, ki se je še nedavno razburjal nad ukorom, ki ga je izposredoval Laval v Moskvi, ko je Stalin zabilil francoskim socialistom, da morajo podpirati sedanjo vlado. Leon Blum je v vihravem govoru zahteval od kongresa, naj pove, po kateri poti naj v bodoče gre francoski socializem. Socialisti v vlado niso vstopili, a vendar bo treba prevzeti gotove odgovornosti. Ali bodo socialisti odobrili pakt z Rusijo, ki pride pred parlament na jesenskem zasedanju. Blum pravi, da, ker morajo socialisti podpirati vsa mirovna stremeljenja in je francosko-ruski pakt mirovno sredstvo prvega reda. Kaj naj stori francoski socializem, če bi Hitlerjeva Nemčija navallila na Francijo? Po njegovem mnenju mora teorija o revolucionarni detenziji prenehati v tistem trenutku, ko postane vprašanje miru mednarodnega značaja. Jaz sem prepričan, je dejal Blum, da se bodo v primeru Hitlerjevega napada na Francijo, dvignili vsi proletarci

naše države proti sovražniku. Danes ni več mogoče, da bi kedaj Hitler mogel premagati Francijo, ker stoji za njo sovjetska Rusija. Socialisti in komunisti torej v vprašanju obrambe naše domovine nismo več razdvojeni. Blum je na koncu predlagal, naj se nadaljuje pogajanja za ustvaritev še bolj trdne skupne fronte med socialisti in komunisti.

Strankni kongres je predloge sprejel in odobril skupnost socialistov in komunistov v borbi proti vsem kapitalističnim režimom. Kongres je z velikansko večino odobril zadržanje stranke, da je zadnje mesece hodila skupno s komunisti v važnih načelnih vprašanjih borbe proti kapitalizmu. Nadalje je kongres sprejel sklep, da bo pripravil vsa potrebna sredstva skupno s komunisti, da prepreči, da bi se po parlamentarnih volitvah ustanovila v Franciji vlada sredine in desnice. Socialistična stranka prikaže od prihodnjih volitev, kjer bo nastopila složno s komunisti, velike zmage proti vsem kapitalističnim strankam, kamor je treba pritevati tudi radikalne socialiste.

Mednarodna konferenca o stanovski ureditvi države

H koncu preteklega meseca (29. in 30. maja) je bila na Dunaju mednarodna konferenca katoliških sociologov in politikov o korporativni ureditvi države. Na konferenci so bile zastopane sledeče države: Avstrija, Jugoslavija, Češkoslovaška, Madjarska, Francija, Belgija, Holandska, Kanada, Liechtenstein, Poljska, Španija in Švica. Glavni referenti so bili dunajski krščanski sociolog Messner, belgijski profesor Müller S. J. in francoski vsučilski profesor P. Delos, sodelavci pri organizaciji znanih francoskih socialnih tednov. Minister Neustädter-Stürmer je podal poročilo o dosedanjih korporativnih organizacijah v Avstriji, ki je jako optimistično izzvenilo. Naglašal je, da vlada postopa previdno, da pa ni daleč čas, ko bo avstrijski korporativizem mogel zadovoljiti tudi prišče demokracije. Nemški zastopnik je izjavil, da je nova nemška organizacija izgrajena na voditeljskem početju, ki pa se v korporacijah ni obneslo in avtorji sami še danes iščejo boljše oblike. Švicarski delegat je izjavil, da bo Švica korporacije izgradila v okviru svoje federativne ustave, toda ne naenkrat, ampak bo oblika prepuščena posameznim kantonom. — Največjo pozornost je vzbudil referat P. Delosa, ki je poudarjal, da morajo katoličani na razvalinah liberalizma in neuspešnih poizkusih zgraditi na marksističnih postavkah državo (načrtno državno gospodarstvo), graditi korporativni družabni sistem, ki pa predpostavlja globoko duhovno in moralno obnovo človeštva.

10 milijardno posojilo v Franciji

Pariz, 12. junija. b. Iz višjih krogov se izve, da namerava vlada izvršiti sanacijo z največjim notranjega posojila v znesku 10 milijard frankov. Laval je imel konferenco s finančnim ministrom in guvernerjem francoske narodne banke, da bi zvedel za njuno mnenje v tem vprašanju. Lavalova vlada ne namerava obstoječega stanja državne uprave spreminiti.

Washington, 12. jun. AA. Italijanska in češkoslovaška vlada sta formalno sporočili Združenim državam, da ne bosta plačali obveznosti vojnih dolgov, ki zapade 15. t. m.

40 urni delovni teden

Ženeva, 12. junija. AA. Ena izmed glavnih industrijskih skupin, ki so zainteresirane pri znižanju delovnega časa, je industrija železa in jekla. Tle razlogi so prišli v poštev za znižanje delovnega časa v tej važni industriji:

1. značaj delovne sile, zaposlene v industriji železa (več ko poldrugi milijon v petih državah, ki so najbolj zainteresirane, to so Nemčija, Francija, Velika Britanija, USA in Sovjetska Rusija, ki predstavljajo skupaj štiri petine svetovne produkcije);

2. težko stanje nezaposlenosti in čedalje bolj naraščajoči razvoj strojev in racionalizacije;

3. organizacija dela, ki se vrši največ v skupinah, ki so med seboj v zvezi. Ta okoliščina je ugodna za nove možnosti zaposlitve, ker bi znižanje delovnega časa imelo za posledico povečanje števila skupin.

Potreba po vpoštevanju različnosti organizacije dela je privedla do tega, da se uvede sistem povprečnega delovnega časa, izračunanega na temelju določenega števila delovnih tednov. Na podlagi tega računa so prišli do sklepa, da bi zlasti v tej industriji najbolje ustrežal 40-urni teden.

Plenum mednarodne konference dela je danes dopoldne sprejel z 82 proti 44 glasovom predlog delavskih zastopnikov, da je konferenca načelno za splošno pogodbo o 40 urnem delovnem tednu. Predlog se glasi:

Konferenca je mnenja, da je treba sprejeti splošni sporazum o načelni uvedbi 40 urnega delovnega tedna in ohranitvi življenjskega standarda delavstva. Ta pogodba naj bo v okviru, ki bo dopuščala posebne rešitve za posamezna industrijska področja v smislu stališča zastopnikov delodajalcev, ki so odločili sodelovanje na sejah odbora, v katerem so sklepali o vprašanju 40 urnega delovnega tedna.

Konferenca je odstopila od svojega prvotnega sklepa, da imenuje odbor za nadaljno proučitev tega vprašanja. O tem vprašanju bo zdaj razpravljal plenum. Za končno ureditev tega vprašanja v obliki konvencije je potrebna dvotretjinska večina.

Newyork, 12. junija. b. Dva portugalska letalca sta odletela iz Newyorka v Rim in hotela posekati vse dosedanje rekorde v letu brez pristanka.

Levičarji na naši univerzi

»Narodna omladina«, glasilo akademikov nacionalistov v Zagrebu, je v svoji zadnji številki priložila zanimivo poročilo o razmerah med levičarskimi akademiki na vseučilišču v Ljubljani. List ugotavlja, da obstoji na ljubljanskem vseučilišču skupina levičarsko usmerjenih akademikov, ki vidijo v skrajnem marksizmu rešitev iz današnje socialne krize. Nekaj časa so ti akademiki izrabljali ime »Triglav«. Končno je bilo to društvo razpuščeno. Društvo je izdalo letak, iz katerega ne mara pisec navajati »niti posameznih stavkov, ker je njegova vsebina ogabna«. Ti akademiki izdajajo tudi list »Rdeči signal«. Redkokje je mogoče na tako majhnem mestu najti toliko navčnosti in neumnosti. Ti ljudje nastopajo vedno po določenem sistemu. Govorijo vedno enako in iščejo zveze z vsemi nezadovoljnimi. Kakor v Zagrebu in Belgradu, pridejo na vsak sestanek korporativno in vzbujajo vtis, da obstoji za njimi organizacija, ki je v resnici ni. Svoje nastope znajo tako inscenirati in skrbno pripraviti, da napravljajo na neopoučene vtis, da obstoji za njimi bogve kako dobro izpeljana organizacija. Nato pristavlja pisec, da iščejo ti levičarji zveze pri »klerikalni skupini na vseučilišču. Ta se v resnici pusti izigravati. — Ne vemo v resnici, katere akademiki misli »Narodna omladina«, ko govori o »klerikalni skupini«. Vemo samo, da obstoji v Ljubljani katoliške akademike organizacije, ki so odločno protimarksistično usmerjene. Naši javnosti je tudi znano, da prav glasilo katoliških akademikov »Straža v viharju« vodi odločno borbo proti marksizmu. »Narodna omladina« in še drugi listi naj bi končno uvideli, da je protikatoliški tisk pridevek klerikalcev že tako obrabljen, da danes v resnici nič več ne pomeni — niti zaželjene »zafrkacije«!

JNAO

V Belgradu so se sestali člani osrednjega odbora Zveze jugoslovanskih nacionalnih organizacij (Saveza jugoslovanskih nacionalnih organizacij), ki je bila nedavno ustanovljena v Ljubljani. Med pogajanj je bil dosežen sporazum, v smislu katerega so belgijski akademiki nacionalisti pristopili v zvezo. (Kakor znano, so belgijski akademiki zapustili Ljubljano z izjavo, da ne pristopijo k zvezi). Po sporazumu so predstavniki zveze obiskali rektorja belgijskega vseučilišča Vlada Coroviča, nato ministra prosvete S. Čirčiča. Sprejel jih je tudi namestnik dr. Radenko Stanković in končno ministrijski predsednik B. Jevtič. Vsi so se zelo zanimali za Zvezo jugoslovanskih nacionalnih akademikov. Nato so akademiki odšli na Oplenac in položili na grob kralja Aleksandra venec v imenu Zveze JNAO.

Patrijarh Varnava

Na proslavi 700 letnice smrti sv. Save v Prijepolju je izpovedal tudi glavni srbsko-pravoslavne cerkve patrijarh Varnava. V svojem govoru je med drugim tudi dejal, da je previdnost božja hotela, da je Belgrad postal Piemont, kjer je sv. Sava posejal seme svojega duha, ki nam še nadalje svetli. Kdor gre proti Bogu, proti zemlji Raške in sv. Save in kdor se dvigne proti srbskemu rodu, se dviga proti sv. Savi, brez katerega bi ne bilo Jugoslavije. Ako hočemo danes rešiti politično usodo v Belgradu, Zagrebu ali Ljubljani, moramo to storiti edino navdahnjeni z duhom sv. Save. Pri reševanju teh vprašanj nas more voditi njegov duh, ker njegova

Veliki Maribor pred durmi

Maribor, 12. junija.

Konec septembra lanskega leta je bilo zelo aktualno vprašanje priključitve okoliških občin mestu. Takrat se je zdelo, da se bo to vprašanje rešilo še pred novim letom, naker bi se vršile volitve v zastopstvo avtonomnih mestnih občin po zakonu o mestnih občinah. Pozneje, po marsejskem atentatu, je bilo to delo prekinjeno.

Vse kaže, da sedaj končna rešitev vprašanja priključitve ni več dalje. Prejšnji teden je bil v Ljubljani sestanek zastopnikov okoliških občin. Značilno je, da je bilo na tem sestanku ugotovljeno, da želijo okoliške občine pod mesto v zelo širokem okvirju.

Jutri bo v Mariboru sestanek zastopnikov mestne občine mariborske in okoliških občin. Predsedoval mu bo ban dr. Puc. Na njem naj bi se končoval javno uredilo vprašanje, kakšno stališče zavzemajo okoliške občine glede priključitve. Vprašanje priključitve naj bi se po možnosti rešilo čimbolj sporazumno med mestom in okoliškimi občinami ter stališčem, ki ga zavzema banska uprava.

Mnenje okoličanov, največ pa zastopnikov, je zelo deljeno. Košaška občina zastopa mnenje, naj se ji od dosedanjega ozemlja ničesar ne odvzame, ker je to utemeljeno v proračunu. Proračun in ves načrt dela te občine bi bil popolnoma nemogoč, kakor hitro bi se izvedla priključitev tistega dela občine k mestu, ki je še sedaj takorekoč v mestu. Davčna moč občine košaške bi bila namreč zelo zmanjšana. Docela drugače stališče zavzemajo zopet drugi v tistem delu občine Košaki, ki po položaju ne pripada mestni občini.

Precej enako stališče zavzemajo tudi druge okoliške občine Kamnica, Pobrežje in Studenci. Medtem ko bi mestna občina najbrž želela, da zaenkrat dobi tiste dele okoliških občin, ki so že sklenile zvezo z mestom, pa zadržujejo zastopniki okoliških občin, da se jim ravno s tem načinom vzamejo vse možnosti dela, kajti ravno v teh delih, ki bi se priključili, je največ njihove davčne moči. Zato pravijo zastopniki okoliških občin: vse ali nič. Zato izgleda, da bo precej težka naloga banske uprave najti zares mirno in sporazumno rešitev tega vprašanja, kar bi bilo vsekakor želeno.

Zaščita zgodovinskih spomenikov

Maribor, 12. junija.

V mestni posvetovalnici se je vršila v sredo zvečer anketa o zaščiti mariborskih zgodovinskih spomenikov. Navzoči so bili zastopniki mestne občine, gradbeni odbor Zgodovinskega in muzejskega društva, gradbeni razdelek, Tujsko-prometna zveza in Opleševalno društvo. Načelnik dr. Lipold je otvoril anketo. Nato je prečital šef gradbenega urada inž. Baran pravilnik o zaščiti prazgodovinskih, zgodovinskih in umetniških spomenikov, katerega je izdelalo Muzejsko društvo. Profesor Baš je nato utemeljeval potrebo pravilnika s stališča regulacije stika z zemljo in preteklostjo in iz tega izvirajoče stabilnostjo danes zaključenih in enotnih delov mesta, kar edino more garantirati za bodoči smotrni razvoj mesta. V dolgi debati je anketa sprejela načelni del pravilnika glede zaščitenih spomenikov na Grajskem trgu, v Slovenski ulici, Miklošičevi, Strossmayerjevi in Orožnovi ulici ter Koroški cesti. Pri obravnavanju Glavnega trga se je seja prekinila in se bo nadaljevala prihodnji ponedeljek.

Domači odmevi

cerkev ne izključuje nikogar. Ona zbira okrog sebe vse brate v eno celoto. Nato se je patriarh obrnil proti ljudstvu in dejal: »Bratje in sestre, ne glede na to, ali ste pravoslavni ali muslimani, ta država računa na vas in vam zaupa.«

Belgrajski tisk in »Našička«

Poslanec dr. Dragoljub Jevremović je pri zaslišanju na obravnavi radi poverljivosti pri »Našički« v Osijeku priznal, da je prejel od g. Lovriča, ravnatelja belgrajske podružnice 100.000 Din kot subvencijo za list »Štampe«. Lovrič je izjavil, da je ta denar izplačal Jevremoviću kot solastniku »Štampe« po nalogu glavnega ravnatelja »Našičke« Sohra. Uredništvo »Štampe« je objavilo v tej zadevi izjavo, iz katere posnemamo naslednje: Ni res, da ima »Štampe« zveze z »Našičko«. Poročila nekaterih listov o obravnavi v Osijeku so pač tendenciozna. To je pač razumljivo, ako pomislimo, da so se pred letom listi »Politika«, »Vreme« in »Pravda« dogovorili, da bojkotirajo »Štampe«. Razgovori dr. Jevremoviča z Lovričem in Sohrom niso bili obvezni za »Štampe«, ampak samo za Jevremoviča. V knjigah »Štampe« obstoji samo dr. Jevremović kot delničar, ne pa »Našička«.

Minister Janković toži Ljotića

»Otađbina« je dne 6. junija priložila pod naslovom »Historija jednog ministra« nepodpisan članek, v katerem je bil napaden kmetijski minister dr. D. Janković.

Kmetijski minister je vložil tožbo proti listu radi klevete.

»Delavska politika« trdi, da je glavni faktor pri tovarni »Triglav« v Kočevju g. Sirc v načelstvu izdajateljstva »Pohoda«.

Za izboljšanje socialnega zavarovanja zasebnih nameščenecv. Na kongresu »Zveze zasebnih nameščenecv« v Zagrebu je dr. Željko Hahn v imenu Osrednjega odbora za zavarovanje delavcev ugotovil, da je po statistiki Osrednjega urada odstotek umrljivosti prav med zasebnimi nameščenici največji in da prav med njimi razsaja najbolj jetika. Osrednji urad je prišel do prepričanja, da današnje socialno zavarovanje zasebnih nameščenecv ne ustreza njihovim potrebam in je zato sestavil predloge za reformo, ki naj jo ta kongres sprejme. — Na kongresu je bilo sporočeno, da je Zveza izplačala za en milijon podpore nezaposlenim.

Nov tednik. Na Sušaku je začel izhajati tednik »Primorski Lloyd«, ki ga izdaja in urejuje J. S. Vrgnjanin. V uvodnem članku je rečeno, da bo list obravnaval samo gospodarska vprašanja.

Jugoslovanski človek. Pri razvijanju sokolskega prapora v Osijeku je spregovoril tudi ban savske banovine dr. Kostrenčić. Med drugim je dejal: Potrebno je, da uteremo pot tistemu, ki mora priti in ki se mora pojaviti med nami. Pripraviti se moramo na prihod tistega jugoslovanskega človeka, ki bo harmoničen in integralen izraz vseh naših posebnih tradicij, vsega trpljenja, našega veselja, naših razočaranj in upov, ponižanj in zmag, verovanj in razočaranj, jugoslovanskega človeka, širokogrudnega človeka, ki bo v sebi povsem iskreno in resnično obvladal vsa nasprotja nekdanjosti, ki bo vsakemu prožil prijateljsko roko, a ki jo bo tudi znal skriti v pest, ko bo treba, da z njo pobije nasprotnika. Vzgoja takega človeka, to je naloga našega pokolenja.

Parnik „Avala“ utonil v belgrajskem pristanišču

Belgrad, 12. junija. AA. Snovično o polnoči je parnik »Avala«, ki je last »Rečne plovnice«, krenil po potniški tarifi v Pančevo z enim vlačilcem. Pri tako zvanem pančevškem steku Save je srečal parnik »Strossmayer« brez vsakega incidenta. Za »Strossmayerjem« pa se je blizal »Avala« parnik »Spasojer«, ki je s svojim prednjim delom zadrl v levi bok »Avala« in poškodoval vlačilca. Ker potem stanju pot, je moral zavoziti k obali na plitvino. Kmalu sta mu prihitela na pomoč dva parnika iste družbe. Žrtvi ni bilo. Parnik »Avala« so tekot današnjega dne potegnili z obale in ga bodo dali v popravilo. Pristojni pristanski urad vodi preiskavo, da dožene krivdo. (Iz kabineta prometnega ministra.)

Gen. Živković v Kumanovu

Kumanovo, 12. junija. AA. Danes okoli 6 zjutraj je prišel minister za vojsko in mornarico, častni adjutant Nj. Vel. kralja, armijski general Peter Živković v Kumanovo, kjer je garnizija 22. p. p. Minister je šel v vojašnico, kamor je prišel ravno v trenutku, ko so se rekruti pripravljali k pouku. Imel je z njimi dolg razgovor in se posebno zanimal za njihovo stanovanje in prehrano. Nato je minister obhodil vojašnico in skladišče.

Minister za vojsko in mornarico Peter Živković je nato nadaljeval potovanje v Kriju Palanka, kjer je nadziral drugi bataljon 22. pehotnega polka in štab osmega pododseka obmejnih čet in dalje v Skoplje, kjer je pregledal armadni štab in enote skopeljske garnizije. Zvečer istega dne ob 20.20 se je minister odpeljal z brzim vlakom v Belgrad.

Osebnosti

Belgrad, 12. junija. m. Za profesorja IV. 1. je postavljen na III. deški realni gimnaziji v Belgradu dr. Juraj Magjerec, rektor zavoda sv. Hieronima v Rimu. Za ravnatelja III. 1. na državni realni gimnaziji v Kranju pa je napredoval dosednji kranjski ravnatelj dr. Simon Dolar.

Belgrad, 12. junija. m. Prestavljeni so: za višjega veterinarskega pristava v gračaniškem okraju Ivan Svetec, višji veterinarski pristav v rasiškem okraju; Josip Selko, prometnik VIII. skup. in šef postaje Veliko Središče, na postajo Vršac; Dragotin Prezelj, prometni uradnik na železniški postaji v Osijeku, v komercialni oddelku glavnega ravnateljstva državnih železnic. Vpokojen je Mihael Kunej, pomožni vlakovodja X. pol. skup. v Ljubljani.

Belgrajske vesti

Belgrad, 12. ju. m. Jutri zvečer se bo odigrala nogometna tekma na igrišču BSK med kombiniranim moštvom BSK in Jugoslavije ter med tržaško »Triestino«.

Belgrad, 12. junija. m. Kmetijski minister je odobril podporo 12.000 Din Centralnemu jugoslovanskemu dirkaškemu društvu v Turnišču pri Ptuj. Ta podpora se bo porabila za nagrade ob priliki razstave konj.

Belgrad, 12. junija. Seja narodne skupščine je napovedana za petek 14. t. m. ob 10 dopoldne. Na dnevnem redu je razprava o poročilu verifikacijskega odbora o verifikaciji poslanskih mandátov.

II. Evharistični kongres za Jugoslavijo

Vatikansko glasilo o kongresu

»Osservatore Romano« je v sobotni številki priobčil dolgo poročilo o pripravah za evharistični kongres v Ljubljani. Dopolnjen je poslan iz Ljubljane. Poziv jugoslovanskih škofov, naj se z molitvijo in pokoro pripravljajo na kongres, so verniki sprejeli z navdušenjem. Po vseh župnijah se verniki pripravljajo na ta izredni dogodek z molitvijo in premišljevanjem; prepričani so, da samo duševna priprava lahko omogoči uspeh evharističnega kongresa. Ljudstvo dviga na vidnih mestih evharistične križe. V procesiji nesejo križ iz fare v spremstvu duhovnika in ga nato postavijo na bližnjem griču. Ljudstvo prepeva svete pesmi. Po blagoslovitvi križa nagovori vernike duhovnik. Slovesnost se zaključuje s pesmijo »Povsod Boga«, nakar se verniki utrnejo v veri vrnejo domov.

Dopisnik pripominja, da so jugoslovanski katoličani z zadoščenjem in hvaležnostjo sprejeli vest, da je ev. oče določil za svojega legata na kongresu kardinala Hlonda. Papeževemu odposlancu pripravljajo slovesen sprejem. Državna oblastva sledijo pripravam za kongres z velikim zanimanjem. Ko je bil ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman v audienci na dvoru, mu je Nj. Vis. knez-naměstnik Pavle izročil svoj prispevek za evharistični kongres, ki znaša 20.000 Din. Ta čin kneza-naměstnika je napravil zelo ugoden vtis na katoliške kroge. Vlada je dovolila 50% popust na vseh železnicah.

Tudi tehnične priprave za kongres so že delj časa v teku. Osebnostni odbor deluje pod pokroviteljstvom ljubljanskega škofa in raznih odsekih sodelujejo duhovniki, profesorji, advokati, inženjerji, arhitekti, mnogo uradnikov in katoliške žene ter akademiki. Posamezni odseki pripravljajo vse potrebno za propagando, za okrasitev mesta, za razsvetljavo, prevoz, hrano itd. Nato priobčuje »Osservatore Romano« podoben spored kongresa. V Ljubljani pričakujejo ob tej priložnosti okoli 100.000 gostov iz vse države. List omenja, da bodo ob tej priložnosti prinesli čudodelno podobo Mater božje z Brezij v Ljubljano. Ob zaključku kongresa bodo podobo vrnil Brezjam. Mnogo vernikov bo iz Ljubljane romalo še na Brezje, med njimi tudi kardinal Hlond, da se zahvali Materi božji, pokroviteljici kongresa.

Nujna prošnja dekanijam

Znano vam je bistvo v organizaciji evharističnega kongresa: Osnovna celica je župnijsko občestvo, prvo naslednje skupino pa tvorijo dekanjska občestva. V glavni kongresni procesiji dne 30. junija popoldne pa tvorijo dekanjska občestva celo osnovno edinico, po katerih se bodo gibali verniki obeh slovenskih škofij.

Nalogo, da bodo posamezne dekanjske skupine primerno za procesijo organizirane, morajo izvršiti dekanjski odbori. Kako bo to v posameznem slučaju storili, je stvar dekanij.

Posebno bodi skrb dekanjskih odborov:

1. Organizacija dekanjske skupine za glavno kongresno procesijo.

2. Skrb, da bo v sestavi dekanije dovolj godb. Glavni pripravljalni odbor ne more nobeni skupini priskrbeti godb.

Evharistična manifestacija mladine pri Sv. Tomažu nad Vojnikom

Mladina novocerkovške dekanije je na binkoštni ponedeljek na veličasten način pokazala, da je ohranila svoj mladostni idealizem. Že na predvečer fantovskega praznika se je odeli idilični hribček Sv. Tomaža v slavnostno obleko. Vrti vojniški fantje so se kar kosali, kdo bo več storil za dostojno okrasitev. Na visokem hribu ob cerkvi sta v nekaj urah vzrasla do 20 metrov visoka mladja, ki sta daleč naokoli opozarjala na veliki fantovski dan. Že na predvečer je bilo na hribčku vse polno fantov, pa tudi odraslih mož, ki so se udeležili litanij in blagoslova.

Na binkoštni ponedeljek ob 9 se je zgrnila ogromna fantovska armada v župni cerkvi. Vse župnije obširne dekanije so poslale svoje najboljšie fante. Prišli pa so tudi Teharčani in Celjani. Iz cerkve se je uvrstila dolga procesija samih fantov. Na čelu križ, za križem trnoveljska godba, za to prapora vojniške in celjske FKA ter zastava fantovske kongregacije iz Šmartnega. Strmeli smo, ko smo gledali to ogromno četo zavednih, navdušenih fantov, ki so med molitvijo, prepevanjem litanij Mater božje in sviranjem godbe korakali k Svet. Tomažu. Obširen prostor pred podružnično cerkvijo je bil kmalu napolnjen. Do 2000 ljudi je bilo, nad 1000 samih fantov. Pred vhomod in cerkev je bil

3. Skrb, da se bo na čim udobnejši način vršil iz dekanije železniški in avtobusni promet. Za ves promet skrbi sicer kongresni prometni odesk, vendar radi nepopolnih prijav ne more storiti vsega.
4. Organizacija vseh narodnih noš iz dekanije.
5. Ljudsko petje.
6. Delo po navodilih Glavnega pripravljalnega odbora in objav v časopisju.

Prosimo vse odgovorne činitelje, da to našo prošnjo v interesu čim lepšega poteka kongresnih prireditev, vsaj sedaj — tako rekoč ob 12 — z vso naklonjenostjo in razumevanjem vzamejo na znanje in takoj vse ukrepe, da bo mogoče zadnji dve nedelji in praznik Sv. Reš. Telesa še polno uporabiti za priprave na kongres.

Lavantinskim udeležencem kongresa

Posebni vlaki niso odobreni! Tako smo brali v nedeljskem »Slovencu« in smo prejeli tudi že obvestila posameznih župnih uradov, da so že začeli vračati denar prijavljencem. »Slovenec« poroča, da je morala direkcija to urediti iz prometno-tehničnih ozirov.

1. Župne urade prosimo, da naj nam pošljejo prijave, kakor so jih imeli sedaj samo brez voznine. Voznino pa v celoti vrnite ljudem nazaj. Vsi, ki so nam voznino že poslali, jo dobijo do nedelje nazaj. Poleg prijav pošljite tudi denar za kongresno knjižico, za znak in ev. za skupno prenočišče, nakar vam dopošljemo iste tako. Tudi vsi pripišite, koliko naj jih pošljemo še za ev. poznejše prijavitelce, za katere nam boste denar poslali pozneje. Zahvaljujemo se za trud, ki ga imate s tem in prosimo, da upoštevate nastali položaj, ki ga mi nismo povzročili.

2. Udeleženci kongresa. Posebni vlaki torej ne bodo vozili. Vozite se zato z rednimi vlaki. Na postaji kupite najprej rumeno legitimacijo za 5 Din, nato pa celo karto do Ljubljane. V Ljubljani morate to rumeno legitimacijo dati potrditi dvakrat in sicer: prvič, da ste bili na kongresu in drugič na železniški postaji. Svetujemo vam, da v Ljubljani čimprej poskrbite za te žige. Kdor jih ne bo imel, bo nazaj grede plačal zopet celo vožnjo, zato pazite na to!

3. Zbirališče štajercev kljub temu ostane: velesejem, kakor dosedaj določeno. Mi pa seveda za transport udeležencev sedaj ne moremo prevzeti nobene odgovornosti in bo isto nosila sama direkcija. Pričakujemo, da bo izdala taka navodila, da bo mogoče urediti promet tja in nazaj.

Pripravljalni odbor v Mariboru. — F. H.

Prevoz udeležencev po železnici. Zaprošenih prijav udeležencev na posebni tiskovini še precej manjka. Prosimo, da bi jih takoj poslali pripravljalnemu odboru, da ne bo težko pri prevozu po železnici.

Nakup železniških rumenih legitimacij po 5 Din za vsakega udeleženca, ki se pelje za polovično ceno po železnici, je razglasila tukajšnja železniška direkcija. Pripravljalni odbor na svoje vloge iz Beograda do sedaj še ni prejel nobene pismene rešitve.

postavljen okusno ozaljšan oltar, ob njem pa govorniški oder, na katerega je stopil odposlanec nadpastirja Ivana Jožefa, gosp. stolni kanonik dr. Ivan Žagar, ki je najprej sporočil zbrani mladini pozdrave nadpastirja, ki je želel fantovskemu prazniku obilo uspeha in božjega blagoslova, nato pa je v lepem govoru razvil misli v krščanskem življenju v zvezi s sveto Evharistijo. Takoj nato je daroval gosp. stolni kanonik dr. Žagar najsvetejšo daritev, med katero je krasno prepeval domači pevski zbor.

Po končani službi božji je zapel moški zbor papeško himno, nakar je dekan novocerkovški, kanonik Pavel Žagar otvoril versko zborovanje ter podal besedo zastopniku škof. vodstva FKA iz Maribora gosp. Mirku Geratiču. Slavnostni govornik je v lepih izjavah govoril o življenju s Cerkvijo. Prikazal je sveto Evharistijo kot edino uspešno sredstvo, ki bo rešilo mladi rod pred propadom. Grozeči narodovi nevarnosti moramo iti nasproti z največjimi Zakramentom. Sledili so pozdravni govori fantov. Nazadnje se je oglašil še k besedi domači župnik Lasbajer, ki je v ognjevitih besedah bodril navzoče k vztrajnosti in zvestobi do katoliških načel. S himno »Povsod Boga« se je veličastna verska manifestacija zaključila.

Domžalski zločin

Domžale, 12. junija.

Domžalski orožniki so marljivo na delu, da v celoti razjasnijo strašen umor Marije Penkove v Podrečju pri Domžalah. Včeraj so bile aretirane štiri osebe, dva moška in dve ženski. Imena aretirancev v interesu preiskave ne moremo objaviti. Orožniki upajo, da bo zločin morda vsaj v obrisih pojasnjen v teku jutrišnjega dneva.

Naenkrat je ugotovljeno, da se zločin ni zgodil v stanovanju umorjenke, to je v Podrečju, temveč kje zunaj, na prostem, ter da so zločinci privezali truplo na kol — morda je bila živa, ko so jo vezali na kol — ter jo vrgli v Račo. Orožniki so danes natančno preiskali Račo in našli na dnu težek kamen, na katerem je bila pritrjena dolga žica. S to žico je bil kol s truplom privezan na kamen, vse skupaj pa je bilo vrženo v vodo. Žica je zadnje čase v vodi odpovedala in tako je od vode nabreklo truplo eplavalo na površje ter je bil zločin tako odkrit. Značilno je, da so ljudje že poprej govorili o tem, da je bil nad Marijo Penkovo izvršen zločin in da bi bilo potrebno pregledati Račo.

Novo mesto

K misi Gospodovi je pristopilo v kapiteljski cerkvi 31 deklic-prvobhajank.

Avtobusni izlet na Jadran, avtopodjetja J. Kos, ki bi se moral vršiti o binkošti, je preložen na konec meseca, ker je bilo dosedaj premajhno število prijavljenecv.

Gorjanci so zopet oživel. Lepo vreme o binkoštih je izvabilo na Gorjance izredno veliko ljudi od vseh strani. Na binkoštni ponedeljek je daroval pri Sv. Miklavžu sv. mašo gospod kaplan.

Sadjarška in vinarška podružnica v Novem mestu priredi v nedeljo, dne 16. junija ob 1 popoldne poudni izlet v Pletenje. Odhod izpod gostilne Wundischer v Kandiji. Avtobusna vožnja do Pletenja stane 12 Din. Prijave se sprejemajo pri knjigovozu Kosu v Novem mestu.

Skrivnost pranja:

ALBUS terpentinovo milo

Pismo iz Španije

Od Madrida do Valencije

Valencia

Valencia, 9. junija.

Ob devetih dopoldne zapušta rápido — brzovlak Atocho — južni madridski kolodvor. V Valencijo prispe šele proti večeru, na celodnevni vožnji skozi pisano špansko pokrajino.

Takoj za zadnjimi hišami na periferiji Madrida se prično nepregledne poljane, s sivo travo porasle. Nepričakovan utis napravijo na človeka, ki živi nekaj časa v Madridu in je vajen cvetja, zelenja in palm z njegovih ulic. Vse do Aranjueza je tako — tu in tam kakšna vas in gozde, ki se pasejo ob vsej prog. Aranjuez je kakor oaza v puščavi — cvetlo, poln sence in drevja. Nato pa spet sivi rdeči campi. Daleč tam na desni se vidi obrobis Toleda, ki se vzpenja po pobočju enega izmed kamenitih gričev.

Dolga vožnja in značilna španska dobrodružnost kmalu seznanijo vse potnike v vagonu. Ljudje prično jemati iz torb in kovčegov južine — tortilje, meso in ribe. Ponujajo sosedom in dalje čez druge klopi. Z užitkom jedo in ni jim mar, če se pasejo muhe na masti okoli ust.

»Izvolite, gospod« — mi ponuja sosed v španski kapi in s tesno zavitim šalom okoli vratu. Velik kos mesa s kruhom in najlepši kos tortilje.

Riževa polja nad Valencijo

— Da ne, sem se branil — muhe pod brki so mu sesale mast iz nosnic — da sem že južinal, da imam še s seboj — najlepša hvala, gospod, da res ne bom. »Ne, res ne senjor!« Po španski navadi ni olikano vzeti, če ti ponujajo — jaz sem se dostojno zahvalil. Saj znam biti tudi olikan včasih. Vlak hiti dalje. Na nekaterih manjših postajah, kjer se vlak ne ustavlja, so peroni polni ljudi. V plavih jopicah in alpargatih. Neke vrste narodna noša. Alcazar de San Juan. Družina v vlaku se bo povečala. Vstopa polno ljudi, ki so kmalu v živem pogovoru z ostalimi. Juanita Lopez (saj ne vem, če ji je ravno tako ime) s črnim velom iz čipk preko glave, sedi ob oknu in govori, govori — z rokami, licem in vsem telesom.

Zene železničarjev stoje z rdečimi zastavicami ob prog. Zunaj v polju jahajo kmetje na mulah in vodijo privezano kozo za seboj. Daleč narazen leže vasi. Bele se svetijo v soncu, drugačne kot v provincah onstran Madrida, ki jih je težko ločiti od rjave pokrajine.

Med gričevjem se spuščamo navzdol. Grič pri griču. Na vsakem mlin na veter z ogromno veter-njačo, La Mancha, domovina slavnega don Kihota. Ogromna okostja, ki z njih visi platno plapolajoče v vetru. Prav takšna, kot je navil na nje don Kihot, vitez in kavalir, ki je v svoji bolni domišljiji govoril, da je maščeval nepravice, popravil krivice, kaznoval drzne in zmagoval gigante. Pošastno morajo izgledati ponoči ti okostnjaki s svojimi proti nebu štrlečimi kraki. Don Kihot je videl gigante v njih.

Bližamo se morju. Čutimo ga že po zraku, ki postaja toplejši. Skozi velike nasade oranž se vozimo. Skozi gozdove, lahko rečem, toliko jih je. Drevesa so polna rumenih plodov, druga spet so šele v cvetju. Skozi odprta okna vagona prihaja opojen duh — kakor val, ki ga je prinesel veter, je zadišalo cvetje po vsem vagonu. Oranže ležijo po tleh in gnijejo — polnagi otroci se love med drevjem in jim ni mar za nje. — Prehajamo v ogromna riževa polja. S širokimi sombreri gazijo ljudje do kolen v kalni vodi. Riž in oranže so glavni produkt teh krajev. Tu ne poznajo zime — samo poletje, jesen in pomlad.

Končno Valencia. Morje, nepregledna ravnina tja proti Barceloni. Celodnevna vožnja v vlaku utruja. Vročina je neznosna. Madrid, ki leži 600 m nad morjem, ima najlepše pomladansko vreme, v Valenciji pa vlada tropska vročina. Prometni policisti regulirajo promet pod sončniki in pešci po ulicah iščejo malo sence, kjer je lažje hoditi. Valencia ciudad de Turia, mesto na Turiji, ki se molna izliva v morje, je mesto pesmi in veselja. Saj se še spominjate »lagerja« o Valenciji. Po vsem svetu je šel, povsod so ga peli in davno že pozabili, vrnil se je domov v Valencijo in na vsakem koraku ga čuješ. Črnolasa dekleta z rožami v naročju in košaricami polnimi oranž in črešnje pojejo domov gredo. V vsakem gibu in v vsaki kretnji teh ljudi sta pesem in ples.

Kakor v labirintu sem zašel v ozkih, včasih jedva seženj širokih ulicah, polnih ropota in kričanja, mačk, beračev in otrok.

»Oiga, senjor!« je zaklical ženski glas nekje nad menoj. Komaj sem se ozrl, so se vsuli olupki oranž name. Drugič sem jih vjel in vrgel nazaj. Dobro sem zadel. »Adios guapa!« sem odvrnil na mahanje rok na ličnem balkončku, polnem rož.

Na ulicah je polno ostankov od svečanosti semane sante. Raznobarvni papirji vise preko ulic in drevesa so polna korianol.

Pristanišče — Grao, je tako kot luke vsega sveta. Z vsem svojim življenjem, glasnim in peštrim. Polno dancov in barov, umazanih zunaj in znotraj, ki iz njih vreči gramofonska glasba. Mali prodajalci glasno ponujajo svojo robo na malih vozičkih, ki so v nje vpreženi osliči, okrašeni s pisanimi papirji. Najrazličnejši berači prodajajo svojo muziko vsakemu, ki jih hoče poslušati. Vse mogoče jezike čuješ in zastave vidiš vseh mogočih narodov. Poleg ogromnega kolosa iz Brazilije izkladajo deske s parnika sušarke »Oceanije« in pesem z ruskega parnika se meša s staro andaluško canzonato na sosednjem brodu. Z. M.

Sedem križev

Včeraj je obhajal sedemdesetletnico rojstva g. Antona Pernetelja iz Bistrice pri Podbrezjah. Zena mu je kmalu umrla in zapustila sedem nepreskrbljenih otrok. Ni se oženil drugič, marveč se je sam ves posvetil vzgoji svojih otrok, in jih vse spravil do dobrega kruha. V mladosti je rad nastopal kot igralec pri izobraževalnem društvu. Kot dober krojač je bil daleč na okrog znan. Ker so mu oči opešale, je pustil obrt in sedaj pridno gospodari na svojem malem posestvu. Bil je tudi več let občinski odbornik in član krajevnega šolskega sveta, še vedno pa je ključar cerkve sv. Jakoba v Podbrezjah. Naš jubilar je velik prijatelj katoliškega časopisja. Naročen je na več nabožnih in strokovnih listov, dalje na »Domoljubca«, »Gorenjca« in »Slovenca«, ki ga vsaki dan redno prebere. Predvsem ga pa diči njegovo usmiljeno srce do revežev, ki se radi zatekajo k njemu, ker vedo, da vsakemu rad pomaga. K jubileju vrlemu možu iskreno čestitamo in želimo, da bi ga Bog ohranil še dolgo vrsto let zdravega in zadovoljnega.

Ptuj

Sprejemni izpiti na državni realni gimnaziji v Ptuj bodo letos dne 25. junija z začetkom ob 8.15 zjutraj. K sprejemnemu izpitu so pripuščeni učenci (učenke) rojeni v letih 1922, 1923, 1924 in 1925. S 5 Din kolkovana prijava k izpitu se naj oddaja osebnost ali pa pošlje s pošto ravnateljstvu gimnazije do 20. t. m. Prijavi je treba priložiti krstni (rojstni) list in šolski izkaz.

Člani slovenskega Pen-kluba (od leve proti desni France Bevk, bolgarska pesnica Bagriana, Josip Vidmar in dr. Fr. Stele) so po končanem kongresu Pen-klubov v Barceloni obiskali Madrid. Slika je posneta v momentu, ko na Plaza de Toros prisostvujejo bikoborbam. (Foto Z. Musič)

Ljubljanske vesti:

Mezdno gibanje delavcev v Ljubljani

Ljubljana, 12. junija.

Delavci, ki so vršili v zadnjih letih najbolj pomembno in najtežje javno delo v Ljubljani, to je regulacijo Ljubljanske, niso bili nikdar dobro plačani in pogosto niti ne toliko, kolikor so potrebovali zgolj za hrano. V spominu je še znana stavka pred leti, ko so se delavci uprli pogojem gradbene družbe »Slograd«. Razmere pa se tudi letos niso v tem oziru mnogo spremenile, čeprav javnost zelo nerada vidi, da delajo delavci v sredi mesta, pred očmi vsega prebivalstva, tako težek posel za take beraške mezde. Letošnje delo pri regulaciji Ljubljane je prevzela gradbena družba ing. Dukič. O tej tvrdki je imela javnost vedno dobro mnenje in znano je, da je plačevala svoje stavbinske delavce kolikor mogoče po človeških merilih. Zato tembolj preseneča dejstvo, da se v zadnjih dnevih nahajajo delavci v Ljubljani v mezdni gibanju.

Naše ugotovitve o tem mezdni gibanju res niso ugodne. Delavstvo je plačano zelo slabo ter je njegovo sedanje gibanje umestno in pravično. Delavci pri odkupu so plačani po 2,50 Din na uro, nekateri redki po 3 Din. To se pravi, da dobi delavec za 10 urno delo (tukaj delajo namreč po 10 ur na dan, medtem, ko v drugih državah — glej današnjega »Slovenca« — razmišljajo o uvedbi 40 urnega dela na teden in seveda ob polnih mezdah) zaslužijo komaj 25 do 30 Din na dan ali 150 do 180 Din na teden, pa še morajo plačati razne odtegljaje za razne davke. To pa vse pri tem skrajno napornem delu da poveča intenziteto dela, je podjetje pred kratkim uvedlo akord, nastavlja pa je zelo nizke nagrade. Tako so dobili delavci pri izkopu po 2,50 Din za vsak vagonček. Pri vsakem vagončku pa so zaposleni trije delavci, tako, da so delavci zaslužili včasih komaj po 10 do 12 Din na

dan, zlasti, ker niso bili vagončki dostavljani o pravem času. Delavci so take pogoje seveda odklonili ter izjavili, da ne morejo delati za take mezde. Podjetje jim je končno obljubilo, da jim bo nadomestilo vse, kar jim manjka do 25 Din povprečnega akordnega dnevnega zaslužka. Delavci pa umevno tudi niso zadovoljni, ker čutijo, da so slabše plačani kakor delavci, nastavljeni iz bednostnega fonda v mestni vrtinariji, ki dobivajo vsaj po 3 Din na uro. Toda med delom v vrtinariji, ki je razmeroma lahko, in med delom v Ljubljani je vendar velika razlika!

Iz teh razlogov so delavci v Ljubljani načeli mezdno gibanje; izvolili so posebno deputacijo, ki bo prihodnje dni zaprosila za sprejem pri gg. banu in županu ter pri podjetju samem ter tem odločujočim činiteljem razložila delavske težave ter prosila odpomoči. Delavci bodo zahtevali, naj bo njihovo tekoče delo plačano vsaj po 3,50 Din na uro. Ako pa podjetje tej — res skromni zahtevi — ne bi moglo ugoditi, pa bo delavstvo zahtevalo, naj podjetje zagotovi vsakemu delavcu vsaj 30 Din za službo na dan, brez razlike, ali je zaposlen v akordu ali z določeno mazo.

Nedvomno so simpatije javnosti na strani delavcev in upati smemo, da bo podjetje razumelo delavski položaj in tem skromnim zahtevam, ki niso pretirane, v resnici ugodilo. Javna vest bi namreč močno trpela, ako bo vedela, da je bilo tako pomembno delo, kakor je regulacija Ljubljane, izvršeno na račun tako skromnih delavskih mezd. Pa tudi zaradi socialnega miru je boljše, da se tem željam ugodijo, ker je na drugi strani med delavstvom razpoloženje, da prične z ostrejšo borbo in sicer s precej nenavadno stavko, ki jo bo mogla opazovati vsa Ljubljana. Trenutno je v Ljubljani zaposlenih okoli 100 delavcev.

tudi sedaj ne udeležili zaprisege, bo uvedeno kazensko postopanje.

Gradivo, ki ga izkopavajo v strugi Ljubljane, delavci odvažajo na Tyrsevo cesto. Tam je takozvana »turška jama«, že več stoletij stara udrtina, ki je bila morda včasih kakšna gramozna jama. To jama sedaj polagoma zasipavajo, tako, da jo bodo morda že letos izenačili s cestnim nivojem Tyrseve, oziroma Linhartove ceste. Na »turško jama« pa bo ostal samo še spomin.

Danes ter vsak torek in četrtek zvečer
KONCERT
na vrtu grand hotela „UNION“
Vsako nedeljo
popoldne **KONCERT**
v hotelu „BELLEVUE“
Igra orkester vojaške godbe.

Jesenice

Vincencijeva in Elizabetna konferenca na Jesenicah je imela te dni občni zbor. V časih vedno večje moralne in gmočne stiske je delovanje te organizacije za Jesenice velikega pomena in izmed vseh organizacij gotovo najbolj zasluži, da jo prebivalstvo čim bolj podpira. Konferenca vzdržuje dve dnevni zavetisti, daje stredo oddaljenim dijakom, da jih rešuje ulice, oskrbuje šolsko kuhinjo in na stotine podpor je podelila pomoči potrebnim. Iz poročil odbora je bil razviden lep razmah organizacije, zlasti v preteklem poslovnem letu. Število sodelujočega in podpornega članstva se je znatno dvignilo. Razširil se je delokrog konference, povečalo se je število podpiranih. Bog daj blagoslov idealnemu delu, vršenemu iz ljubezni do bližnjega tudi v novem poslovnem letu. Zelim, da se jim še čimprej uresniči želja organizacijskega odbora, da ustanovijo za jeseniške siromake lastno sirotišnico, ki je za naš kraj resnično prepotrebna.

Zagorje

85 letnico svojega rojstva praznuje danes občan pri prijateljski združbi mojster g. Anton Vrečar. Rodil se je 13. junija 1850 v Vojniku pri Celju, odkoder se je že v nežni mladosti preselil s svojimi starši na Vransko, kjer je njegov oče dolga leta izvrševal živnozdravniško prakso. Dasi ni bilo jubilarntu življenje postlano rožnato, vendar je ostal ves čas pošten, vester ter strogo krščanskega duha. Kot član zelene garde še sedaj razveseljuje svojo okolico s humorjem, v potrebi rad pomaga bližnjemu z dobrim nasvetom, pa tudi dejansko. Vzor poštenjaku kličemo: Bog Te ohrani mnogo let čilega in čvrstega!

binger itd.), ki bodo temelj bodočemu delu, mora slediti smoteno urejeno nadaljevanje. Taka podrobna delitev more samo obogatiti slovensko kulturno celoto.

»Prekmursko muzejsko društvo« bo tedaj združevalo domačo in v Slovenski krajini živečo inteligenco v živem delu za spoznanje duše in lica te tisočletja tlačenosti zemlje — in s tem za bogatitev slovenske kulture. Podpira jih naj razumevanje vseh.

Produkcije glasbenega naraščaja

Vzporedno z zahajajočim šolskim letom so se pričele precej na gostu vrstiti produkcije gojenecv naših glasbenih zavodov: Glasbene Matice in drž. konservatorija, ki smatra za svojo pravilno dolžnost, odkriti našemu glasbenemu občinstvu uspehe svojega vzgojnega dela.

Doživeli smo dve produkciji gojenecv šole Glasbene Matice, ob katerih je bilo možno spoznati, da se naraščaj v svojem pričetnem glasbenem študiju pravi smiselno vodi po zastavljeni poti izvajalskih sposobnosti, bodisi v pogledu solističnega instrumentalnega podajanja (violina, klavir), bodisi v oziru na izvajanje v skupnosti, kjer je zlasti mladinski orkester pod vodstvom prof. Karla Jeraja dokazal, da dobiva pod tem vodstvom pravi umetniški smisel za orkestralno igro.

Konservatorij pa je predstavil dosedaj v dveh produkcijah svoj pevski naraščaj na polju operne umetnosti — v eni produkciji pa gojenecv orgelskega oddelka. Slednja produkcija je bila vsaka, kor zelo mikaven dogodek, saj nam je to pot prvič (v zvezi z danostjo novih študijskih orgei v Hubadovi dvorani) odprla od sedaj javnosti posevno zasrto, tiho delo msgr. Stanka Premrla na polju vzgajanja orgelskega naraščaja. Na produkciji je nastopilo pet gojenecv (gdč. Mantunajeva in gg. Majhenič, Simoniti, Bohinc, Kalčič), ki so vsi dokazali svoje zelo resno poglobljanje in za plemeniti instrument in sprožili zavest, da nam tudi

Mariborske vesti:

Za kruh in pravico

Pred meseci je že poročal »Slovenec«, da so delavci v mehanični tkalnici, barvarni in apreturi E. Zelenka & Co. izmed vseh delavcev v Mariboru najslabše plačani. Zato so poizkušali že večkrat doseči izboljšanje svojih plač, vendar pa se jim to do sedaj mirnim potom ni posrečilo. Za velikonočne praznike so dobili skoraj vsi delavci v tej tekstilni tovarni, ki je last g. Schonskija, odpoved. To odpoved je utemeljilo podjetje s tem, da mora racionalizirati obrat. Toda malo po praznikih je podjetje spet začelo sprejemati delavce nazaj, od prvotnih že tako preniklih plač, pa je znižalo prejemke še za 10%. Kdor na to znižanje ni pristal, je službo izgubil. Stiranajstredni zaslužek v tej tovarni znaša komaj Din 190 do 350. Kako naj s tem zaslužkom delavec živi, o tem najbrž podjetje ne premišljuje mnogo. In sedaj naj bi od teh prejemkov, ki se plača že ne morejo več imenovati, izgubi delavstvo še 10%. Pred tednom je lastnik tovarne sklical delavstvo in jim obljubil zvišanje od znižanih plač za 5%. To ponudbo so seveda morali delavci odkloniti. Lastnik se izgovarja, da mora znižati plače, ker so cene tekstilnim izdelkom tako padle, da ne more več konkurirati, ako plačuje delavstvo tako, kakor do sedaj. Čudno pa je, da morejo plačevati druge tekstilne tovarne, kakor na pr. Huter v Mariboru, večje plače delavcem, da so tudi vse naprave v tej tovarni mnogo bolj higijensko urejene, pa more zato še vse ono prodajati izdelke s primernim dobičkom. Zdi se nam, da je vzrok slabim izdelkom ravno v preniklih

Petdeset tisoč dinarjev je nakazala mestna občina mariborska za postavitev spomenika kralju Aleksandru. Občina Košaki bo prispevala 6000 D., od tega 4000 Din šele iz proračuna za leto 1986-87. Občina Dolenja Lendava je prispevala 1000 Din.

Franjo Neralič proti Henrik Sabothyju. Pri mestnem avtobusnem podjetju je bil nameščen kot poslovodja Franjo Neralič. Ob koncu decembra 1984 je bilo odpovedano Neraliču službeno razmerje z 31. marcem 1985, kar je bilo sklenjeno na seji upravnega sveta mestnih podjetij dne 18. decembra 1984. To je sklenil upravni svet po poročilu, ki ga je podal načelnik mestnih podjetij Henrik Sabothy. Iz zapisnika o tej seji je sklepal Neralič, da je obdolžil Sabothy njega na tej seji nepoštenih dejanj, ponemabe ali tatvine bencina in da je vse to povzročilo njegov odpust. Neralič je bil prepričan, da je radi tega izgubil tudi na časti in gospodarskem kreditu. Radi tega je vložil Neralič tožbo proti načelniku MP Henriku Sabothyju v smislu §§ 801 in 303 k. z. Včeraj bi se morala vršiti o tem razprava pred okrajnim sodiščem (sodnik dr. Grmovšek) v Mariboru. Tožitelja je zastopal odvetnik dr. Škapin, toženca pa je branil odvetnik dr. Štor. Pred pričetkom razprave je dr. Škapin izjavil, da nima Neralič ničesar osebno proti Sabothyju in da bi tožbo umaknil, če bi podal Sabothy kakšno izjavo v takem smislu, da stoji na stališču komunikacije, ki so ga svojčas objavila MP v časopisih. Zagovornik Sabothyja dr. Štor je izjavil, da ne poda nobene izjave, da pa more povedati, da je informiran tako, da je izšel dotični komunik MP s privoljenjem g. Sabothyja, protivi se pa odločno, da bi prišla kaka izjava na protokol, ker je to samo njegovo privatno priobčjenje. Nato je zasebni tožitelj umaknil tožbo, ne da bi se protokolirala kaka izjava in to z motivacijo, da je dobil v zadnjem času informacije, da mu g. Sabothy noče škodovati.

Primorke na evharističnem kongresu. Po priporočilu Zveze jugoslovanskih emigrantov v Beogradu poziva ženski krožek društva »Nanos« primorsko žemstvo, da se udeležijo evharističnega kongresa v Ljubljani v primorskih narodnih nošah. Krožek prosi, da se vsaka Primorka, ki ima primorsko narodno nošo, oglasi v društvenih prostorih »Nanos«, Mariborski grad.

Danes je god sv. Antona Padovanskega in se praznuje zlasti slovesno pri oo. frančiškanih v baziliki Matere Milosti. Ob 19 bo pridiga in blagoslov.

V cerkvi sv. Alojzija se bo obhajal god cerkvenega patrona letos že na trojiško nedeljo, 16. junija. Vsi častilci sv. Alojzija se zberejo ob 15.45 ter mu priporočijo našo mladino.

Koncerti se prične spet v mestnem parku. Lani je prirejalo mestno oledševalno društvo večerne koncerte v mestnem parku, ki so se zelo priljubili. Prvi tak koncert bo letos drevi od 20 do 21.30. Igrala bo vojaška godba, dirigira kapelnik Svoboda.

Stavka v tekstilni tovarni. Včeraj popoldne se je dosegel sporazum na temelju dogovora, da vodstvo podjetja plača 8%, v teku nadaljnjih dveh mesecev pa se razmerje uredi z novo službeno pogodbo.

Seja upravnega sveta mestne občine je bila v torek zvečer. Med drugimi tekočimi zadevami, ki so bile na dnevnem redu, je bilo tudi skle-

plačah, ko nimajo in ne morejo imeti delavci prav nobenega interesa, da bi bilo blago čim boljše izdelano. Vzrok je nadalje v zastarelih strojih in naj radi tega trpi delavec.

Ker niso mogli doseči delavci izboljšanja plač mirnim potom, ko so končala brezuspešno tudi tridnevna pogajanja v prejšnjem tednu z vodstvom podjetja, so morali poseči delavci po skrajnem sredstvu in so stopili v torek zvečer ob 10. uri v stavko.

Delavcev v tej tovarni je okrog 470 do 500. Stavka pa ni popolna, ker stavka samo okrog 80% delavstva. Delavcem, ki bi prišli na delo, je obljubilo vodstvo tovarne za 20% zvišane plače. Tako postopanje vodstva pa je gotovo popolnoma nepravilno in seje samo sovraštvo ter razdor med delavstvo, kaže pa tudi na to, da nima vodstvo tovarne prav nobenega razumevanja za izboljšanje položaja našega delavstva. Podjetje je namreč v rokah inozemcev in tudi pri nas z razširjenjem obrata ali z izboljšanjem strojev denarja ne investira.

Ker smo prepričani, da zahteva delavstvo v tem slučaju gotovo upravičeno samo svojo pravico, ker je znano, da plačuje tekstilna industrija Zelenka & Co. v celi Sloveniji tekstilne delavce najslabše, odkar je sklenjena kolektivna pogodba pri tovarni »Triglav« v Kočevju, pričakujemo, da bo doseglo delavstvo izboljšanje plač. Stavko v tem podjetju pa spremlja s velikim zanimanjem vse mariborsko prebivalstvo, zlasti pa še delavci v ostalih tekstilnih podjetjih.

njeno, da dobijo popisovalci, ki so sodelovali pri ljudskem štetju, dodatek k prvotno določenemu honorarju.

Lovsko tekmovalno streljanje za prvenstvo balkanskih držav bo prve dni julija v Ruškuku v Bolgariji. Tja gredo pokazat svojo izurjenost tudi najboljši mariborski lovci. Zato bo v nedeljo ob 16 na strelišču v Razvanju izbirna strelska tekma za mariborske lovce; tam bodo določeni tudi člani ekipe, ki gre v Bolgarijo zastopat mariborske lovce, člani SLD.

Mariborski trg. V soboto pred binkoštnimi prazniki je bil mariborski živilski trg izredno dobro založen. Malo slabši je bil promet včeraj. Kmetje so pripeljali 4 voze krompirja in druge zelenjave ter 4 voze drv. Cene za perutnino so bile običajne, rani krompir je bil po 7 Din, grab v stročju 8 Din, fižol v stročju 10, šparglji 10 Din za kilogram. Češnje so še vedno drage in stane kg 10 do 14 Din.

Razširjena oskrbnišnica. Banovineki dečji dom se je izselil v nove prostore in je izpraznil s tem del oskrbnišnice, kjer je bil do sedaj. Ta del poslopja sedaj adaptirajo in prenavljajo, da bo tudi ta del oskrbnišnice popolnoma odgovarjal potrebam zavoda.

Med paviljoni, ki jih bo dala postaviti mestna občina na Aleksandrovi cesti, naj bi bil tudi eden, ki bi služil tujsko-prometni zvezi. To bi bilo važno zlasti še za časa Mariborskega tedna.

Regulacija Glavnega trga je gotovo v Mariboru ena najbolj perečih zadev. Že v najbližjem času bo o tem anketa, ki bo imela edini namen, da reši vprašanje regulacije Glavnega trga.

Okraden je bil in nato je še pogorelo. Posestnik Ernestu Kuharju iz Sp. Senarske pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah. Neznanci so vdrti v stanovanje ter odnesli precej gotovine, dva zlata prstana in 20 kg masti. Orožniki so bili storilec že na sledu, ko je izbruhnil v noči na ponedeljek pri Kuharju ogenj in je zgorelo gospodarsko poslopje. Sumijo, da so bili tatovi tudi požigalci.

Bizeljsko

Dne 2. t. m. je nenadoma umrla Milica Vouk, učenka I. r. osn. šole. V soboto 1. t. m. je bila še v šoli vsa polna življenja, v nedeljo popoldne pa se je začelo letovati slabo razpoloženje, začela je bruhati. Domači ban. zdravnik g. dr. Popov je prihitel takoj, a pomoči ji niti ni mogel, vzel je Milico in njenega očeta na svoj motor in odhitel z njima v bolnišnico v Brežice. V bolnišnici sta zdravnik dr. Cholewa in dr. Cernelič tudi nudila takojšnjo pomoč, a zastoj. Milica je živela še dve uri v bolnišnici, nakar je v naročju svojega ateja zatisnila svoje blage oči. Obdukcija je dognala, da je Milka umrla radi vnetja možganske mreže in naposled možganske kapi. Pogreb je bil na domačem pokopališču na Bizeljskem dne 4. t. m. popoldne. Vsem, ki so pokojnico spremlili na njeni zadnji poti, za številne izraze sožalja, sorodnikom in znancom od blizu in daleč za darovano cvetje izreka tem potom Voukova družina najiskrenejše zahvalo. Posebno zahvalo še izreka g. dr. Popovu za požrtvovalno pomoč in šol. upravitelju g. Gustavu Pečniku, ki se je s celokupnim učiteljskim zborom in šolsko mladino udeležil pogreba in pod čigar vodstvom so se tudi odšli s pesmijo žalostinško poslovili od svoje šolske tovarišice Milice.

je g. Lupša novinec še dvomljivih oderskih sposobnosti, pa ima lep in oblikovno dobro zastavljen glas. Tenorist g. Burger pa je sicer sposoben marsikaj izraziti, a način oblikovanja glasu stopa na pot njegovemu razvoju.

Obe produkciji, ki sta bili pod glasbenim vodstvom g. Leskoviča in g. dr. Svare, sta na splošno lepo uspeli, upamo pa, da bo v bodoče ta uspešnost še rasla. Občinstvo se jih je udeležilo v bolj skromnem številu.

Koncert Glasbene Matice v Ptuj

Koncert dne 7. junija t. l., ki se je vršil v dvorani Društvenega doma pod vodstvom g. dirigenta Sedlbauer C., je imel pester in popolnoma slovenski spored. Zastopani so bili: Pehar G., Medved Anton, P. H. Sattner, Foester Anton, dr. Ipavec B., Ipavec Josip, dr. Ipavec Avgust, Gerbič Fr., Vodopivec V., Aljaž, Adamič E., dr. Schwab, Dev. O., dr. Kimovec Fr., in Sedlbauer Cenda. Težkih in najmodernejših pesmi sicer nismo slišali, vendar pa to dejstvo zboru ni v nečast in je znak pravega spoznanja svojih moči. Mešani zbor je odpel v prvem delu štiri točke, v drugem šest točk, je dobro upet, v glasovih sorazmeren, vendar je bila v prvem delu Medvedova — Nazaj v planinski raj — najboljša podana. Pri Sattnerjevi — Na planine — je odpeval g. Drvenikova baritonistovo solo partijo, ista razpolaga z lepim polnodonečim altom, osobito v globokih legah, le žal, da je zbor isto spremljal s prejakim forte. Na tem koncertu se je pogrešalo pri zboru zadostne enotnosti in izgovorjavi in tudi dinamika ni bila na višku.

Moški zbor, številčno dobro zastopan, je odpel šest pesmi, med katerimi sta bili najboljše podani dr. Ipavec — Savska — in Jutro. Savska je bila v zadnjem delu nekoliko ritmično zgrešena. Zvenela pa je tudi ta. Moški zbor bo treba ojačiti v prvih tenorjih in jim dati enakost v glasovni barvi.

Zenski zbor je zapel tri skladbe: Gerbič Fr., Pesem gondlerjeva, Vodopivec V. Ptici in Rožma-

Kulturni obzornik

Za prekmursko muzejsko društvo

Slovenska krajina predstavlja radi svoje preteklosti in iz nje izvirajočih kulturnih, socialnih in drugih posebnosti tako slovensko kulturno območje, ki ga je treba negovati in preiskovati na svojisk način. Če hočemo, da se bo ta obrobna pokrajina tudi duhovno spojila s slovenskim jedrom in mu prinesla svojih vrednot, tedaj moramo smoteno delati za dvig njenih zakladov. Nihče naj se ne straši, ako ima vse to morda videz nečesa krajinjskega, domačijskega — gre za končni uspeh! Razveseljivo je tedaj, da si domača inteligenca prav te dni ustvarja »Prekmursko muzejsko društvo«, ki noče biti kaka arhivalna ustanova, marveč združba vseh, ki se za Slovensko krajino zanimajo in ki hočejo njeno kulturo preiskovati ter jo ohraniti bodočnosti. Naloga društva bo predvsem, da bo zbiralo vse materialne predmete zgodovinskega, slovstvenega in narodopisnega značaja. Dejstvo je, da naši osrednji muzeji ne morejo zbrati dovolj predmetov iz Slovenske krajine in prav domača zbirka, hranjena v Soboti, jih bo lahko izpopolnjevala. Zato zasluži novo društvo vso podporo naših muzejev in muzejskih društev ter javnih oblasti in ustanov. Dosej tvori temelj muzejske zbirke lepa knjižnica prekmurskih slovstvenih del ter literature o Slov. krajini. Pridružiti se ji bo morala čimprej narodopisna zbirka. Prepričani smo, da bo naše delavno dijaštvo in učiteljsvo doseglo v tej smeri lepe uspehe. — Poleg vsega tega je treba fotografirati in skicirati naše hiše, vasi, umetnostne in zgodovinske spomenike itd. ter jih v muzejski zbirki smoteno urediti. Prav tako bo društvo pospeševalo preiskovanje domače zgodovine, geografije, jezika, socialne strukture itd. Dosedanjim prizadevanjem mnogih (Baš-Slavič Pavel, Novak, Zelko, Stela, Kovačič, Ste-

Velike tatvine špirita

Ljubljana, 12. junija.

Čudne govorice o tatvinah špirita v pivovarni »Union« so že dlje časa krožile po Šiški in bližnji okolici tja proti Savi. Ljudje so govorili, da nekateri delajo s tem špiritom prav dobre in dobičkonosne kupčije. Mnogi zainteresirani za čisti in pristni špirit se kar pulijo zanj, ker nekateri z njim izdelujejo razna žganja, zlasti sedaj v dobi »pelina« ga rabijo za »ta zelenega«. Ljubljanski policiji se je naposled posrečilo iztakniti družbo, ki se je bavila z iztihatapljanjem špirita iz pivovarne ter ga je po svojih posredovalcih prodajala raznim osebam. V Šiški in na Posavju so odkrili policije deloval prav učinkovito. Ko je dobila policija trdnjše podatke, je pričela s hišnimi preiskavami pri nekaterih osumljencih, ki so na dan prinesle prav zanimive stvari. Ker bodo prihodnje dni sledile še mnoge aretacije, je v interesu preiskave, da o stvari ne moremo izdati vseh podrobnosti.

Na binkočno soboto je policija prišla 4 moške in neko žensko ter jih spravilo v luknjo. — Osumljenci so v bistvu priznali nedovoljene špekulacije in manipulacije z »unionskim« špiritom. Na domovih osumljencev v Zgornji Šiški odnosno v Smartnem ob Savi so policijski organi zaplenili

velikansko množino raznovrstnih in raznobarnih steklenic, od najmanjše do največje, tako steklenice za kolonjsko vodo, steklenice za kiselico in steklenice za pivo, kakor tudi nekaj pločevinastih posod. Pri neki ženski je policija zaplenila tudi ročno kaseto, v kateri je bilo dokaj gotovine in hranilnih knjižic za skupno vsoto okoli 30.000 Din. Glavna udeleženca pri teh tatvinah sta dva brata iz Smartnega ob Savi, ki sta iz pivovarne donasala interesentom odn. posredovalcem čisti špirit. Koliko časa so trajale te nepoštenne manipulacije s špiritom, bo pač pokazala nadaljnja preiskava. Vsi aretiranci so bili izročeni danes sodišču in je proti njim odrejen preiskovalni zapor. Za koliko je prav za prav tovarna oškodovana, bo pač dognala sodna preiskava. Pivovarna »Union« je dobavljala špirit v glavnem za Ruše, kjer so ga mešali z bencinom. So pa tudi producenti žganja, ki skušajo priti na cenen način do takega čistega špirita za žganje. Čisti špirit je namreč na trgu po 40 Din za 1 l na debelo. Prodajali so ga ti dobavitelji po mnogo nižjih cenah, pa so kljub temu mnogo zaslužili. Odkritja o teh tatvinah so povsod vzbudila splošno pozornost in zanimanje, zlasti v Šiški. Tudi po Ljubljani so o tem »špirituc« mnogo govorili!

Koledar

Četrtek, 13. junija: Anton Padovanski, spoznavalec; Akvilina.

Novi grobovi

† V Smartnem ob Paki je umrl včeraj v visoki starosti 91 let nadočitelj v p. g. Simon Škrabl. Pogreb bo 14. junija ob 9 dopoldne. Naj počiva v miru!

† Mati in sin hkrati na mrtvaškem odru. V nedeljo, dne 9. junija je umrla v Prapročah, župnija St. Rupert na Doljenem, 89 letna užitarica Marija Strmole. Ležala je šestnajst mesecev zadeta od kapi na bolniški postelji. Isti dan pa je umrl tudi njen sin Franc Strmole, 65 let star, oženjen posestnik, pri katerem je bila mati na užitku. Bolehal je že dalj časa, a ne toliko, da bi se bilo bati tako nagle smrti, saj je bil pretekli četrtek še na sejmu na Veseli gori. Ležala sta oba drug poleg drugega na mrtvaškem odru in sta bila v torku tudi skupaj pokopana na pokopališču v St. Rupertu. Bila sta oba zglebna katoličana, dolgoletna naročnika katoliških časopisov, živila v lepi domači slogi, sedaj sta združena tudi v smrti in grobu. Naj jima sveti večna luč!

Osebnosti

— G. ban dr. Dinko Puc v petek, dne 14. t. m., ne bo sprejemal strank, ker bo službeno odsoten.

— Poroka. Na binkočno nedeljo sta se poročila v franciški cerkvi v Ljubljani krojaški mojster g. Franc Lunder iz Skočjana pri Turjaku in gđc. Fani Nared iz Blata pri Škofljici. Obilo sreče!

Ostale vesti

— Pisarna Odbora za postavitev spomenika viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani je razposlala nekaterim šolam opomine za nakazilo pabavnih prispevkov za postavitev spomenika. Ker je pisarna ugotovila naknadno, da od nekaterih srezov še ni prejela seznamov šol, ki so prispevke že oddale, opozarja, naj šole, ki so storile svojo dolžnost ne odgovarjajo na gornje opomine. Ome pa, ki prispevkov doslej še niso nakazale prosi, naj jih pošljejo na odborov poštnej čekovni račun 11200.

— Važna oddaja v ljubljanskem radiu. V nedeljo, dne 16. junija ob 11 dopoldne bo nastopila v ljubljanskem radiu mladina ljubljanskih šol, ki bo odpela program mladinskih pesmi za evharistični kongres. Nastop se bo izvršil povsem tako kot dne 29. junija zjutraj na Stadionu. Ker pesmi še vedno zelo neenotno pojo, prosimo posamezne župnije in gđ. veroučitelje, da zberejo v nedeljo mladino pri zvočnikih. Saj je namen te oddaje, da bi mladina slišala, kako naj korajžno in enotno poje na praznik sv. Petra in Pavla.

— Osebnosti avtomobilistov pri evharističnem kongresu. Avtomobilski klub kr. Jugoslavije sekcija Ljubljana obvešča tudi tem potom svoje članice o prošnji Pripravljalnega odbora za II. evharistični kongres za Jugoslavijo, da bi člani stavili na razpolago svoje osebnosti avtomobile za namene kongresa v dne 28., 29. in 30. junija t. l., predvsem za prevoz raznih odličnih gostov. Avtomobilski klub je prepričan, da se bo p. n. članstvo, če le možno, radevolno odzvalo temu pozivu in naj javijo člani svojo pripravljenost bodisi tajništva kluba ali pa

rtn; te pesmi so bile primerno sporedu odbrane in so tudi lepo uspele.

V drugem delu koncerta je zbor odpel devet pesmi, med katerimi je dosegla Schwabova. — Se ena — višek, ko so se snubci zagledali v gldzavo objestno Anko, ter se ji plašno in okorno dobričali.

Med ostalimi skladbami so bile še dobro podane Adamci E. Dobro jutro, moški zbor; kakor tudi dr. Kimovčev Marko skače, mešani zbor.

Kot zadnja točka sporeda je bil Venček slovenskih narodnih pesmi, prirejen po dirigentu Sedlbauer Cendi. Prav srečno mu je uspelo poviti večje številce lepih slovenskih narodnih pesmi v šopek in sicer brez težkih prehodov in težko v glasovih in raznih variacijah.

Mešani zbor je Venček živo, enotno vltito ter vsestransko zaokroženo podal, ter žel za to od navzočih poslušalcev obilo priznanje.

V splošnem se mora povdariti, da je koncert bil dober, a obisk koncerta zelo slab. Če so že res slab gospodarski časi, vendar bi bila dolžnost vsakega Ptujčana, da podpira to velevažno kulturno delo, ki ga vrši zbor naše Glasbene Matice. — Fras.

Tomaž More. Knjižica za duhovno probudo. Ljubljana-Rakovnik. Cena 1 Din. Pred kratkim je papež proglasil svetnikov Angla. Tomaž Morea. Zgodovini je ta izredni mož dobro znan. Živel je koncem 15. in v začetku 16. stoletja v Londonu. Rano je izgubil svojo mater, a kljub zunanji zagrenjenosti mladosti je ostal vedno ljubezniv in duhovito-nagajiv. Bil je bistrega duha, pridobil si je poleg poklicnega značaja — prava — obsežno splošno naobrazbo; ljubil je umetnost, a hkrati bil globoko pobožen, vdan Cerkvi. Mnogo dobrega je storil na karitativnem polju. Zvesto je vršil dolžnosti kot sodnik, a kot pisatelj si je za trajno pridobil sloveče ime. Bog je hotel, da ta izredni mož v kritični dobi postane kancler kralja Henrika. Zgodovina poroča, kako je kraljeva strast nasilno iztrgala vereki razkol in hudo preganjanje Rimu zvestih. A Tomaž More je raje dal svoje življenje nego omadeževal svojo vest z grešno prisego.

Kako aktualno je danes takšno čtivo! Ali ni sedanja doba onaj stična? Naši državniki imajo v Tomažu M. prekrasnega vzornika.

Širimo tako koristno berilo!

Si li zamorete predstavljati užitek in delovanje na zdravje, ako se kopjete v znameniti RADENSKI in ji pijete pri samem izviru, kolikor si želi srce?

Predsekona (maj, jun) Din 700.— deset dni, stanovanja, hrana (hotelska ali dje-tetična), kopelji, vse takse in zdravniški pregled.

Srce, ledvice, žile, obča starostna slabost, notranje žile, kameni, skleroza, nervoza.

Direktno s železnico v Radence s prestopom v Ormožu in Ljutomeru, ali s brzi vlakom v Maribor in s avto-busom v Radence. Autobus ima takoj svojo na brzi vlak ob 4. uri popoldne in pripelje ob 6. uri v Radence, a ne vozi v nedeljo in praznik.

Idealno za odpočitek, krepitev duševnih in telesnih delavcev.

neposredno Pripravljalnemu odboru za evharistični kongres v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7a/l.

— Najnovejša popravila potreben most. Na novi cesti Lesično—St. Jurij ob juž. žel. je med 4. in 5 km v plazovitem terenu silno slab most, ki naravnost kriči po popravilu. Trami so že tako prepereli in preluknjani, da tvorijo za vprežno živino resno nevarnost že podnevi, kaj šele ponoči. Pravkar se pričneta za kozjanski okraj letna tujska sezona, ko bo po tej cesti drvelo na desetine avtomobilov. Opozorilni napis »Slab most« že dve leti »straži« most, toda niti za najnujnejša popravila se nihče ne zmeni. Kdo bo nosil odgovornost, če si živina polomi noge ali če se most podre?

— Pojasnilo. Prejeli smo: Z ozirom na vašo notico o »radgonskih dogodkih po prevratu«, objavljeno v vašem cenj. listu 1. junija t. l. glede ugotovitve identitete neznanega vojaka-Jugoslavana, katerega kosti so bile prenešene med drugimi v Gornjo Radgono in kateri naj bi se pisal »Vtič«, si dovoljujem pojasniti, da to ne drži, ker jugoslovanski vojak Vtič, ki je bil težko ranjen pri osvobodilnih bojih za Radgono, je tam umrl in je bil v nedeljo, dne 23. februarja 1919 pokopan na pokopališču sv. Petra v Gornji Radgoni. Teža pogreba sem se takrat kot vojak osebno udeležil. — Radko Klemenčič, takratni četovodja 6. stotnije v Radgoni.

— V »Zahvali« po Minkici Svetek sta pomotoma izostali imeni gospe prof. Rovšek in gđc. slušateljice univerze Jauh.

— V zavodu Ubogih šolskih sester de Notre Dame v Smihelu pri Novem mestu se prično zvečer 10. junija 1935 tridnevne zaprte duhovne vaje za bive učence in gojenke. Stroški 100 Din. Vse krščanske misleče gospodične in gospe v imenu evharističnega Kralja presrečno povabljeni.

— Vožnja po desni strani na Koroškem od 15. junija dalje. (Obvestilo Avtokluba.) Da se prepreči morebitni neopaznosti, etinosti ali celo nezgode ob bližnjih potovanjih v Avstrijo, obvešča Avtoklub svoje članstvo in vse ostale vozače motornih vozil, da se uvede v noči od 14. na 15. t. m. in sicer točno ob polnoči na Koroškem in vzhodnem Tirolskem vožnja po desni strani, prehitevanje po levi, torej enako kakor pri nas v Jugoslaviji in Italiji. Od tega dne dalje je razdeljena Avstrija v pogledu vozne smeri v dva dela: Tirolska, manjši del Solnograške (v zapadnem Tirolskem in tem delu Solnograške se je vozilo že dosedaj po desni strani) in Koroška, kjer se vozi po desni strani ter v ostale pokrajine (ostali del Solnograške, Nižje in Gornje Avstrijsko, Dunaj in Štajersko), kjer se vozi še nadalje po levi.

— Popusti za potovanje po češkoslovaških železnicih: Da se olajša potovanje po Češkoslovaški, je uprava češkoslovaških železnic dovolila znatne popuste tujim obiskovalcem, kakor je razvidno iz te okrožnice: Z veljavnostjo od 15. maja do 31. oktobra 1935 se odobrava inozemskim obiskovalcem Češkoslovaške pri najmanj 6 dnevnem bivanju 66 in 2/3 procentni popust voznice za direktno ali krožno povratno vožnjo. Popust se daje na podlagi nakaznice, veljavne 60 dni, katero izdajajo postajni in prometni uradi po predložitvi potnega lista in voznega listka (za normalno ceno) za vožnjo iz obmejne postaje v Češkoslovaško. Prodajna cena nakaznice je Kč 5. V natančnejšo informacijo te ugodnosti podajamo izvleček iz izvršilnih predpisov, ki so bili poslani železniškim direktcijam in izvršujočim uradom: Nakaznice sme izdajati in potrjevati vsak postajni ali prometni urad na podlagi potnega lista in predloženega voznega listka (vedno za normalno, ne pa znižano ceno) za potovanje z obmejne postaje do katerekoli mesta v R. Č. S. Vozni listki iz notranjih postaj niso podlagi za izdajo nakaznice. Potujoče občinstvo iz tujine bo z letaki in poročili v tisku opozorjeno, da naj pri prihodu v namembno postajo CSR ne oddaja svojih vozovnic vratarju, temveč zahteva takoj pri prihodu v kolodvorskem uradu nakaznico za popust. Kot inozemski potni list se prizna tudi potni list, izdan od češkoslovaškega konzularnega urada v tujini, ali potni list, izdan od pristojnega urada v tuzemstvu in opremljen s potrdilom češkoslovaškega konzularnega urada v tujini o tem, da ima imetnik stalno bivaličke v tujini (velja za češkoslovaške državljane, ki živijo stalno v tujini). Vožnjo nazaj sme imetnik nakaznice nastopiti kadarkoli v času, ki je na nakaznici naveden, in sicer iz katerekoli postaje češkoslovaških državnih železnic. Namembna postaja vozovnice sme biti le obmejna postaja češkoslovaške (državna meja). Ako zahteva imetnik nakaznice za povratno vožnjo vozovnico v najkrajši ali časovno najugodnejši smeri, se mu izda običajna pisana vozovnica s popustom 66 in 2/3 odstotka (eventualno polovična znižana vozovnica, v kolikor bodo v zahtevani relaciji tiskane). Ako pa bi imetnik nakaznice hotel izvršiti povratek po ovinku ali pa po krožni poti, naj se mu izda krožna vozovnica.

— Zaradi dekleta eden v grob, drugi v robijo. Maši kazenski senat je pretekli petek obravnaval zanimiv slučaj uboja v silobranu, ki ga naš kazenski zakon jasneje ne določa. Zaradi uboja se je za-

govarjal 22 letni posestnikov sin Anton Slapnik iz Zgornjega Motnika. Bilo je 21. aprila ponoči. Obtoženec in njegov tovariš Tone Grabnar sta v Dolini trčila skupaj z Blažem Strajharjem. Med slednjima dvema je vladalo veliko sovraštvo zaradi nekega dekleta v Dolini. Na cesti je prišlo do medsebojnega obračunavanja. Slapnik je udaril s kolom nasprotnika tako, da mu je prebil lobanjo in je Strajhar umrl vsled otrpnenja možganov. Uboja obtoženi Slapnik se je zagovarjal, da je ravnal v silobranu, ker ga je hotel Blaž napasti. Udaril pa je po njem s kolom samo enkrat, ni mogel pa udarca zadržati in je tako nehoti zakrivil njega smrti. Slapnik je bil obsojen na tri leta robije. Slapnikov branilec je prijavil revizijo. Ker obsojenec ni begosumen, je bil začasno puščen na svobodo.

— Proti zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne Franz greščke. Odober. od Min. soc. pol. in nar. zdravje S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

— Lovska spominska svečanost. V nedeljo dne 16. junija bo na Tehovcu poleg Sv. Jakoba nad Medvodami odkritje spomenika, ki so ga postavili v spomin na umrle lovke tovariše prijatelji in tovariši medvedske lovske družbe. Ob 10 bo sveta maša, nato pa blagoslovitev spomenika.

— Štedljivost v ziml. Lutz. — Putnikovi avtobusni izleti. Logarjeva dolina 16. in 20. junija. Cena 125 Din; Opatija 23. junija, 195 Din. Prijave za Opatijo sprejema »Putnik« v Ljubljani do 19. junija.

— Drugi Putnikov avtobusni izlet v Bruxelles bo od 1.—12. junija. Cena 4135 Din za osebo. Prijave do 24. junija.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine od 12. t. m. so objavljena »Pravila o opravljanju drž. strokovnega (statističnega) izpita pri občni drž. statistiki ministrstva za notranje posle«, dalje »Dopolnitev seznamka industrijskih predmetov, ki se izdelujejo v naši državi«, »Pristop Turčije k mednarodnim konvencijam o pobirjanju trgovine z belimi sužnjii«, »Pristop Japonske h koncesiji pariške unije za zaščito industrijske svojine«, »Tarifa za občinsko trošarino in uvoznico mestne občine ljubljanske« in »Objave banske uprave o pobiranju občinskih davčnin«.

— Z avtomobilom na Sv. Jošt. Resnici na ljubo ugotavljamo, da je res g. Rafko Batistič dne 24. maja vozil proti Javorniku pod Sv. Joštom, ni pa mogel privoziti z avtom znamke »Fiat« dalje, kot do vasi Pševu. Resnica pa je, da so se odpravili dne 27. maja 4 turisti z avtomobilom znamke »Shevrolet«, last avtokluba g. Draga Gregorica iz Kranja, na Sveti Jošt, in tako prvi prišli v vas Javornik in na Sveti Jošt, kar tudi kaže slika v nedeljskem »Slovencu« št. 131a. Na Sv. Joštu pa še do danes ni bil noben drugi avtomobil, kakor zgoraj omenjeni.

— Eksporterji Dravske banovine, ki imajo že avizirana dobroimetja v jugoslovansko-nemškem kliringu, naj blagovolijo takoj javiti svoj naslov in višino vplačilnih zneskov Udrženju eksporterjev Maribor, Jurčičeva ulica 8, v svrhu skupnega postopanja in sklicanja ankete.

— Dobrota v ziml. Lutz.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, jeter, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in bilic. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Kamnik

Kaj je z našim vodovodom? Velike preglednice dela Kamničanom občinski vodovod. Vidno peša in hira ter je vsak dan manj pritiska. Sedaj le še v pritličju počasi curlija. Domnevali so različni strokovnjaki vse mogoče napake. Sedaj pa se je ugotovilo, da v glavnem vodovodu ni napake, pač pa da pušča cevi v hišnih instalacijah. Zato bo preizkusila posebna komisija vse napeljave po kamniških stanovanjih. Obenem poročamo, da je gosp. župan Kratnar pridobil za končno ureditev vodovoda znanega odličnega strokovnjaka g. ing. S., ki je ugotovil, da ima Kamnik mnogo najboljšee talne vode, ki bi se dala s pomočjo posebne naprave črpati s pritiskom treh atmosfer in v toliki množini, ki bi zadostala za dva Kamnika. Naprava bi stala le 60.000 Din. Stari rezervoar pa bi se prodal občini Kamniška Bistrica. Z veseljem pozdravljamo napredek za ureditev našega vodovoda in prosimo g. župana, da začeto akcijo tudi izpelje.

Celje

»Karambol dveh kolesarjev. V terek okrog 19 se je vozil 23 letni brezposelni krojaški pomočnik Čebela Pavel iz mesta s kolesom proti Skalni kleti. Pri vlogajnskemu mostu na Cesti na grad mu je privozil nasproti neznan starejši kolesar. Trčila sta, pri karambolu je odletel Čebela s kolesa in si prebil lobanjo. Drugemu kolesarju se ni zgodilo ničesar. Čebelo so z rešilnim avtomobilom prepeljali v celjsko bolnišnico.

»Dar olupčevalnemu in tujsko-prometnemu društvu. Združenje trgovcev za mesto Celje je naklonilo imenovanemu društvu podporo 1000 Din. Celjska posojilnica d. d. v Celju pa 250 Din. Društveni odbor izreka obema darovalcema prisrčno zahvalo z željo, da bi našla še mnogo posnemalcev.

»Mladina na morje. V terek zvečer je odšlo v Bakare okrog 60 otrok iz Celja, ki so jih poslala razna humanitarna društva.

»Šahisti se organizirajo. V Celju imamo že šahovski klub, ki pod predsedstvom g. dr. Schwab zelo lepo deluje. Sedaj so se združili tudi šahisti v Gaberju z namenom, da ustanove lastno društvo. Pravila za novo organizacijo so že predložili predstojništvu mestne policije.

»Občinske seje še ne bo. Kakor vse kaže, za enkrat še ne bo občinske seje. Poučeni smo, da je bila v terek na banovini deputacija celjskih mestnih svetnikov, ki je pri g. banu intervenirala zaradi nastalih razmer pri mestni občini. Položaj je res mučen: dr. Gorican stoji popolnoma osamljen napram mestnemu svetu.

»Več brezposelnih. Od 31. maja do 10. junija je število brezposelnih v Celju poskočilo od 348 na 353.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Četrtek, 13. junija: 12. Iz slovenskega juga (plošče) 12.45 Poročila, vreme, 13.00 Čas, obvestila, 13.15 Iz slovenskega severa (plošče) 14.00 Vreme, sporod, borza 15.00 Pa moje tanke glasne mi dela kratke čase (narodna glasbena plošča) 15.20 Slovenske pesmi (dr. Rudolf Kolarik) 15.40 Čas, poročila, vreme, sporod, obvestila 19.00 Nac. ura 19.30 Prenos opere »Traviata« (Verdi) iz Praga (sodelujoči člani milanske »Skale«) v odmoru: Čas, poročila, vreme, sporod.

Drugi programi

Četrtek, 13. junija. Belgrad: 19.30 Praga: Traviata, opera, Verdi. — Zagreb 19.30 Praga: Dunaj: 17.10 Koncert del Fritz Ledorja 19.45 Slike iz Svice 22.10 Simfonične pesnitve o posladici 23.55 Jaza — Budimpešta: 20.20 Pregled po inozemstvu 21.30 Glasbena glasbena 22.30 Operni koncert — Milan-Trst: 17.05 Pošte 20.50 Godba na pihala 22.15 Plesna glasba — Rim-Bari: 17.35 Koncert 20.50 Adriana Lecocquer, opera, Giordano — Praga: 19.30 Traviata, opera, Verdi — Parizava: 20.10 Pevski, klavirski in violinski koncert 21.00 Orkestralna glasba 22.10 Orkestralna glasba — Berlin: 19.00 Deklice pojo 19.30 Zbor poje 20.10 Plesna glasba — Königsberg: 20.10 Berlin — Hamburg: 19.10 Zabavna glasba 20.10 Plesni večer — Bratislava: 19.10 Plesni in pesmi iz starih dobrih časov 20.10 Glasbene stafete — Lipsko: 19.00 Pesmi o lepi mlinarici 20.10 Iz operet Kralj, 19.30 Ljudske pesmi 20.15 Frankfurt 21.00 Iz es-hovskih časov — Frankfurt: 19.00 Zabavna glasba 20.15 Operni koncert — Stuttgart: 19.30 Koračnice 20.10 Hamburg — Monakovo: 19.00 Godba na pihala 20.10 Vesel večer — Zürich: 19.15 Iz opere 20.00 Cerkvni koncert 21.30 Radijski orkester

Darovi za evh. kongres

Za evh. kongres so nadalje darovali: Salepeca Janca, dekan v Murski Soboti Din 100.—; Kmetijske zadruge v Starem trgu pri Ložu Din 100.—; hranilnica istotam Din 200.—; solarji v Krašnji Din 25.—; župni urad Vurberg pri Ptuj Din 14.—; Milnar Malci v Ljubljani Din 50.—; Mariljin vrtec v Kostanjevici Din 20.—; dekleta iz vasi Strgojca pri Girkoveh na Drav. polju Din 50.—; kaplan Kapus iz Dol. pri Litiji mesto nagrobne vence Din 25.—; Uršulinske gojenke v Šk. Loki Din 167.—; zbirka v Vidmu ob Savi Din 240.—; nadžupnijski urad Sv. Križ pri Rogasiki Slatinj Din 150.—; Rev. Ant. Mikš, St. Michael, Minn. 10 dolarjev, dr. Michael Opeka, stolni kanonik v Ljubljani Din 300.—; župni urad Cerklje pri Kranju Din 100.—; N. N. Din 50.—; N. N. Ljubljana Din 300.—; N. N. Ljubljana Din 100.—; žup. urad in Mar. dr. Novo mesto Din 500.—; N. N. Din 50.—; Mar. dr. v Senjeli ob Dr. Din 50.—; Sagaj Bogomila Din 50.—; Rev. John Novak, Dobrova, Din 200.—; Grdina, Cleveland Din 705.—; N. N. Din 450.—; N. N. Din 30.—; N. N. Din 20.—; romarski odesk Svete vojske Din 100.—; N. N. Din 20.—; Novak, Ljubljana Din 100.—; Vinko Droie, kletar Zadr. vinar-ke šole v Vrhu Din 30.—; A. Westen, d. d. Celje Din 1000.—; III. red v Cerklj Din 10.—; prof. Kobal v Ljubljani Din 10.—; Jerman, Ljubljana Din 10.—; N. N. Din 20.—; župni urad Mozirje Din 120.—; Uršulinska mešč. šola v Melinjah pri Kamniku Din 10.—; Jože Jagodica, rav. šk. pas. v Ljubljani Din 100.—; Vsem plemenitim darovalcem naj evharistični Kralj obilno povrne in obudi mnogo posnemovalcev!

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravne **FRANZ JOSEF** greščke.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

„Sežgani“ brat v zapor - „sežigalec“-brat na svobodo

Ljubljana, 12. junija.

»Slovenec« je že danes poročal o »ubitem in sežganem bratu«. Vsa družinska tragikomedija kaže, kako so vrti kraj sovraštva. Tam na Prelesju št. 2, Praprotno pri Sv. Primožu, stoji lepa domačija treh bratov Prekletov. Živeli so z družinami skupaj v večni razprtiji. Ti prepri so bili na dnevnem redu. Najstarejši brat, 37 letni Franc Preklet, je bil do polovice gospodar posestva, do druge polovice pa druga dva. Brat, 26 letni Anton, je nekega dne brez slovesa izginil z doma, ne da bi povedal, kam se napoti. Hodil je okrog. Zanj ni nikdo vedel, kje je in splot, ali je še pri življenju.

Ob koncu letošnjega januarja je pogorel velik hlev. Najprej so govorili, da je požigalec Anton, toda to ni bilo v skladu. Nato so se okrog širile govorice, da je požigalec France, ki je baje hkratu brata na hlevu umrl in pustil, da je tam zgorel. Na podlagi teh govoric so kamniški orožniki pri-jeli gospodarja Franceta. Ta je v prisotnosti dveh zaupnih mož povsem odkritostno priznal, da je on požigalec in »sežigalec« brata Antona. Povedal je, da je brata našel trdo spečega. Pograbil je za gnojne vile in z njimi ubil Antona. Po požaru je pobral v koš bratovo očrnelo okostje in ga zakopal nedaleč od hleva. Na poziv orožnikov je celo pokazal na lice mesta, kje naj bi bilo okostje zakopano. Kopali so, toda rezultat je bil negativen. Kljub temu so orožniki proti njemu podali ovadbo zaradi požiga in umora.

France je že pred kamniškim sodnikom in pozneje pred ljubljanskim preiskovalnim sodnikom prekladal vse prvotne, orožnikom podane izjave. France je prvotno povedal, da je brata ubil in sežgal, da bi tako zabrisal vsako sled za njim. Sodnikom je opravičeval svoje prvotno priznanje s tem, češ, da je računal, da ga bodo orožniki

kljub temu pustili na svobodi. Bil je od 14. aprila do včeraj v ljubljanskih zaporih.

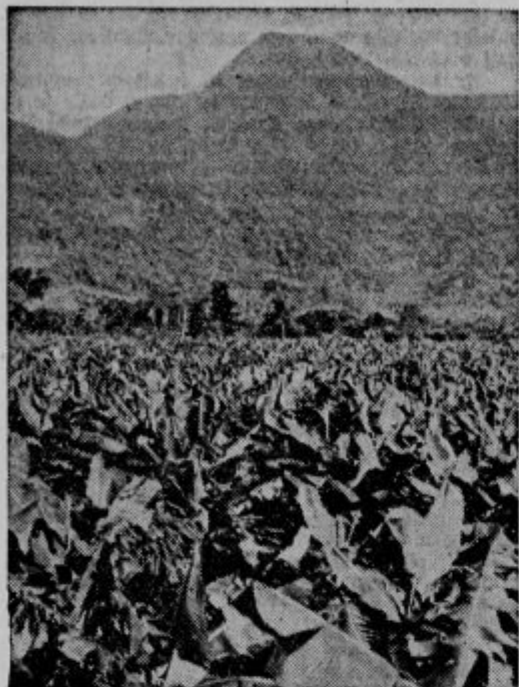
Na predlog državnega tožilstva v smislu orožniške ovadbe uvedena kazenska preiskava proti Francetu Prekletu je pač zbirala dokazni material, toda ta preiskava je bila na predlog državnega tožilstva ustavljena tki pred razkritjem, da Francetov brat Anton še živi, to iz razloga, ker je tožilstvo smatralo za krivdo osumljenca kot nezadosten dokaz le zgolj osumljenjevo priznanje pred orožniki, osobito z ozirom na dejstvo, da n' bilo dognano, ali je brat Anton Preklet res mrtev. Prav po tej ustavitvi pa je prišlo obvestilo, da se nahaja »sežgani« brat Anton Preklet na Crnučah, ki je orožnikom pojasnil, kako je izginil z doma. Povedal je, da je rodno domačijo zapustil zaradi nezgodnih družinskih razmer, da je živel nekaj časa najprej kot hlapec pri nekem posestniku blizu Vranskega, nato pa je prišel na Crnuč, kjer se je udinjal pri posestniku Jerku za hlapca pod napačnim imenom »Anton Prelesnik«. Storil je to z namenom, da ga ne bi nikdar več našli.

Anton Preklet je, preden je izginil, pahnul svojega mlajšega brata Miho tako nesrečno po stopnicah, da si je ta zlomil roko. Proti Antonu je bilo zato uvedeno kazensko postopanje radi težke telesne poškodbe, a je bilo ustavljeno, ker je med tem časom Anton neznanu kam izginil. Sedaj se bo moral Anton zagovarjati pred sodniki zaradi težke telesne poškodbe brata in bo romal v zapor.

Ker je državno tožilstvo preiskavo proti Francetu Prekletu ustavilo zaradi nezadostnih dokazov, je preiskovalni sodnik g. Jože Bračičevič odredil, da je bil včeraj France izpuščen iz ljubljanskih zaporov na svobodo. Pač pa bo sodna oblast preganjala Franceta Prekleta še zato, ker je oblasti — orožnike zapeljal v zmofo.

Obisk na brazilski farmi

Slovenec obiskal farmo Mococa v Braziliji

Braziliska pokrajina: Od hribov do morja kraljujejo same banane.

V Santosu je g. Stojkov naročil telefonično avto-taksi in naznanil na farmi Mococa v Caraguatuki najin obisk. Caraguatuka je pokrajina malo na jugu od otoka San Vicente, na katerem stoji Santos. Čez kakih pet minut je prišel sluga naznaniti, da avto že čaka pred vrati. Sklenila sva, da se bova najprej malo vozila po mestu in šele potem da kreneva na farmo. V središču mesta je bil velik promet. V Santosu je približno 12.000 avtomobilov, med njimi 3000 tovornih. Mimo kolodvora smo se vozili, ko je pripeljal vlak iz San Paula. Popotniki so bili po večini turisti, ki so se prišli kopat. V mestu se že oglašajo kriki prodajalcev popoldanskih časopisov. Danes, ko je nedelja, izhajajo popoldne samo sportni časopisi. Nogomet kraljuje v Braziliji in z njim vsi drugi sporti. »Gojite sport in okrepite raso!« Mimo pristanišča se vozeč smo videli, kako natovarjajo kavo, kakao, bombaž, pomaranče, tobak ter druge sadeže za izvoz.

Počasi smo krenili k obali in videli na tisoče ljudi, ki so se hladili v vodi. Kopališča v Santosu ležijo vsa na vzhodni strani otoka, tako, da imajo pred seboj vedno Atlantski ocean.

Več ko polovico pota smo se vozili po krasno asfaltirani cesti. V pol ure smo dospeli na farmo in se ustavili pred administratorjevo hišo, ki je zelo prostorna in prijazna. Prav tako je uslužen tudi upravnik — administrator g. Victorio Robaos, ki mi ga je predstavil moj spremljevalec; napravil je name najboljši vtis. Španec je, takoj sem ga spoznal po njegovem naglasu v pozdravu. Zelo je vljuden. Ker je že pričakoval najinega obiska, naju je najprej povabil v svoje stanovanje, nato pa po brazilski navadi naročil v kuhinji črno kavo. Strmel sem, ko sem videl, da streže mlada in nenevadno lepa Zamorka. Opazili so moje strmenje ter tudi uganili mojo misel. G. Stojkov je hitro izjavil: »Ali ste morda mislili, da Zamorec, zato ker je Zamorec, ne more biti lep? Pred seboj imate dokaz in mislim, da ne bo edini!«

Nato smo šli na vrt, kjer nam je g. Victorio pokazal mnogo vrst navadnega sadja, pa tudi mnogo meni doslej neznanega. Kar čudno se mi je zdelo, ko so mi pokazali poleg navadne dve vrsti vinskih trti; ena, ki raste iz peščene zemlje, druga pa iz blatne. Povedali so mi, da ta vinska trta, »Niagara« imenovana, obrodi dvakrat na leto. Prav tako obrodi tudi drugo sadje v Braziliji dvakrat na leto. Videl sem potem še mnogo vrst sadja. V splošnem je bilo tu vse evropsko sadje, le češenj in jabolk nisem nikjer opazil. Vprašal sem svojega spremljevalca, kako je to mogoče. Povedal mi je:

»Mislim, da zato ni češenj in jabolk, ker še nihče ni poskusil teh sadežev saditi. Druga vzroka ne vem, kajti sam imam doma v San Paulu tri jablane, ki prav dobro rodijo. Sadovi sicer niso tako veliki, kakor so navadno v Evropi, a to je radi tega, ker niso cepljene. Cepiči se pa tu ne

dobe kar tako. Kar se tiče češenj, vam moram reči, da jih tu še nisem videl. Zakaj jih tu nimamo, ne morem povedati, mislim pa, da bi jim zemlja ne škodila. K nam jih uvažajo iz Kalifornije in stanejo okrog 80 Din kilogram.«

G. Victorio nas je peljal na kraj, kjer rastejo ananasi. Ananas je v Braziliji cenjen za najboljše sadje. Na tej farmi je bilo le nekoliko sadik ananasa. Po večini ima vsaka farma svojo specialiteto: ena se peča s pomarančami, druga s čebelarstvom, tretja z ananasi itd. Ta farma goji v glavnem banane.

Po delnem ogledu farme nas je gostitelj povabil na prigrizek. Brazilsko sadje ni samo krasno, ampak je tudi izborno. Ananas ni samo izborno ter krasno sadje, tudi ceneno je; stane komaj 500 reisov (2 Din), 10 šilingov (100 Din) pa, če ga kupiš na Dunaju. Pomaranče so prav tako izborne in poceni: ducat stane en milreis in pol (6 Din), velike so pa tako, da moreš kvečjemu eno držati v roki; to so tako zvane »Caranja Bahia«. Poleg pomaranč uspeva v Braziliji vse njim sorodno sadje: tangerine, limone itd. ter še mnogo vrst, ki jih v Evropi niti ne poznamo.

Treba si je bilo še ogledati, kako obirajo banane. Teh je na farmi največ. Rastejo v vlažni, močvirnati zemlji ter se nasadi razprostirajo več kilometrov daleč. Posamezna drevesa so sajena tri do štiri metre narazen. Med nasadi so speljana utrjena pota, da morejo voziti po »h« tovornimi avtomobili.

Vse vrste banan ne obrodi ob istem času. Nekatere obrodi pred deževno dobo (september,

oktober), druge sredi te dobe, tretje pa brž ko neha deževati. Končno obrodi zadnje sredi suhe dobe (julija). Te so tako zvane »banana da Terra« (zemljene).

Ko banane dozori na »tri četrtine«, kakor pravijo tu v Braziliji, jih prično obirati. Posamezna drevesa rodijo do sto banan, ki so zraščene v težak šop. Pripravljene imajo velike papirnate vreče, da vanje na licu mesta zavijejo cele šope banan. Ko ima delavec šop že zavrt, ga drugi odseka od stbla. Nedaleč čakajo tovorni avtomobili, da sadje na nje nalagajo. Ti vozijo pridelek k obali, kjer ga nalože na jadrnice, da ga odpravijo v Santos. Iz Santosu se potem banane izvažajo po vsem svetu.

Delavci na farmi Mococa so večinoma Zamoreci in mešanec. Pa tudi belci se ne razlikujejo mnogo od teh, saj se izpostavljajo vse leto vročemu tropškemu solncu, ki jih vse ožge. Pri nas v Ljubljani bi si marsikdo in tudi marsikatera želela tako zagorele polti, tu se je pa branijo s širokimi slamniki.

Naš obisk se je bližal koncu. Prisrčno sva se poslovila ter zahvalila za prijazen sprejem. G. Victorio Robaos naju pa ni pustil oditi, preden mu nisva obljubila, da se bova vrnila še enkrat — vsaj za slovo, če že ne drugače.

Solnce je polagoma zašlo za gorami. Iz bližnjih drevoredov smo slišali lepo brazilsko pesem v slovo zahajajočemu solncu. Tih mrak je že legel nad zemljo, ko smo se odpeljali od prijazne farme proti Santosu, oziroma proti San Paulu z vlakom ob 10 zvečer.

Carlos Rado Paternost

Noji v berlinskem živalskem vrtu.

Velika vročina v Indiji

Indijsko provinco Madras, ki je na jugu Indije, je zadel hud vročinski val.

Ze prve dni te strašne vročine je 24 ljudi zadelo solnčarica.

Ljudje kar cepajo po cestah

ter jih morajo nalašč v ta namen organizirani reševalci pobirati in spravljati v bolnišnice.

Na deželi je poginilo mnogo živine, ker so izsušene vse reke in vsi vodnjaki ter ni nikjer dobiti vode za napajanje živine. Bodisi na deželi, bodisi po mestih se je trava čisto posušila ter je v nevarnosti tudi žitna žetev.

Zaradi pomanjkanja vode je

velika nevarnost požarov.

Izsušeni gorljivi predmeti se v strašni vročini kar sami vnamajo in uničujejo poslopja, ne da bi ljudje mogli gasiti, ker ni vode. Gašenje se omejuje le na podiranje ogroženih poslopj, za kar pa je pri strašni vročini treba mnogo poguma. V kraju Elore je tako

sgorelo nič manj kakor 250 hiš.

Vsa prizadevanja, da bi požar pogasili, so bila

zaman, ker ni bilo nikjer niti kapljice vode. Tako so končno ljudje morali tako rekoč prekritih rok gledati, kako plameni uničujejo njihovo imetje.

Zaradi silne vročine je med domačini več ljudi zblaznelo.

Ti pojavi blaznosti zelo vznemirjajo prebivalstvo, zlasti tam, kjer se je kak zblazneli lotil svojih sosedov.

Posebno žalosten dogodek se je zgodil v okolič Elore, kjer je mlad domačin, ki je bil uslužben pri nekem farmerju, zblaznel in zagrešil hud zločin. Mladi deček je bil pri farmerju kakor domač. Kot hišni sluga je bil tako priključen v družini, da se je vedno lahko igral s farmerjevimi otroki, katere je tudi sam imel zelo rad. Naenkrat pa je zblaznel, prav ko se je z otroki mudil na vrtu. Farmer je malo dni prej dečku daroval za njegovo pridnost britev. S to britvijo je sedaj zblazneli hlapček napadel oba farmerjeva otroka in jima prerezal grlo. Preden so domači odkrili grozno dejanje, je nesrečni deček pobegnil v džunglo, kjer ga je najbrž umorila žeja.

Tisoče štorcelj ugonobila vročina

Tudi iz Egipta poročajo, da je tam nastopila nenavadno huda vročina. Iz Kaire prihajajo poročila, da je v puščavi poginilo na tisoče štorcelj. Beduini, ki vkljub silni solnčni pripeki s svojimi karavanami potujejo skozi puščavo, so pripovedovali, da so v puščavi videli vse polno poginulih štorcelj, katere so ležale v žareče vročem pesku.

Žrtve potresa

Zopet potres na Formozi

Iz Tokia na Japonskem poročajo o novih potresnih sunkih na otoku Formoza.

V soboto ponoči je nesrečni otok Formoza, katerega je šele pred kratkim obiskal strašen potres, vnovič prizadel hud potresni sunk. V kolikor so japonske oblasti do nedelje svezle mogle zbrati podatkov, je ta potres podrl mnogo vasi v pokrajini Doihu.

V vasi Sarokuhov se je podrla šola in 30 stanovanjskih hiš. To je žrtv samo ene vasi. Vsega skupaj pa je po dosedaj dobljenih poročilih v vsej provinci Doihu potres razdejal kar 600 hiš. Pri tem je bilo mnogo ljudi ubitih ali hudo poškodovanih. Vendar podrobnih poročil še ni.

Ta potres je v teku enega tedna že peti, ki ga je doživel otok Formoza.

Dvojnik angleškega kralja umrl

Ta dni je umrl upokojeni admiral angleškega brodivja sir Charles Madden, star 72 let. Kot šef štaba vrhovnega poveljstva se je zlasti odlikoval v bitki pri Skageraku. Od leta 1927 do 1930 je bil prvi pomorski lord in šef mornariškega štaba. Ker je bil močno podoben angleškemu kralju, so ga večkrat zamenjali s kraljem. Ko je pred več leti angleški kralj nadzoroval angleško brodivje, je mornariška godba admiralu Maddenu zaigrala državno himno, ko se je nekaj hipov pred kraljem pripeljal v luko.

Zgodbice o varčnosti

Znano je, da so Škoti tako varčni in skopi, da so radi teh lastnosti znani po vsem svetu. Vendar nikar ne mislimo, da imajo le Škoti monopol na varčnost. Poznamo nekatere ljudi, ki so tako, že kar bolesto varčni, skopi, da prav nič ne zaostajajo za Škoti.

Na primer je živela v neki vasi stara ženica, ki je bila tako skopa, da je dejala nekoč sosedu, kateri je posodila željnato glavo, naj ji koj vrne odpadke, da jih uporabi za prašiče.

Slične lastnosti je imela ženica, ki si ni nikoli na tesno zadržala čevljev, češ, da se trakovi ne bodo prehitro obrabili.

Največji mojster v tej zadevi pa je bila tista 82 let stara kmetica, ki si je hotela na vsak način ogledati veliko razstavo v glavnem mestu, imela je pa le sto dinarjev in to je bilo premalo. Kaj storiti? Obklela se je v narodno nošo in tako se ji je posrečilo, da je odpotovala s pevskim društvom, ki se je odpeljalo v glavno mesto na razstavo narodnih noš. Vse je dobila »brezplačno«, nič je ni stala vožnja, ker je imela zares pristno narodno nošo na sebi. Ker je imela v mestu znanec in je namerjala prenočiti pri njih, se je odpravila k njim, a spotoma je bila preveč trudna in je kar sedla v neko vožo na prag in ondi zaspala. Zjutraj pa jo je neka imovita družina povabila na zajtrk, jo odvedla na razstavo, ji plačala vstopnico in še kaj. Tako si je lepo »brezplačno« ogledala tudi razstavo. Ko je bila trudna, je spet sedla nekam v vožo na prag. Pa je prišel mimo neki gospod, jo povabil v svoj avto, jo lepo »nobeč« prenočil, jo pogostil, ji še podaril petdeset dinarjev in jo za avtom odpeljal na kolodvor in ji plačal vozovnico do doma. Ženica se je pripeljala domov in je imela 150 dinarjev v žepu. Znati je treba!

Vpokojeni gospod polkovnik goji domače živali.

Berač in mlada gospodinja

»Dovolj ste že krepki, da bi lahko delali. Zakaj neki beračite?« je vprašala mlada gospodinja potepuha.

»In vi ste dovolj lepi, da bi lahko postali filmska zvezda. Zakaj neki še sedite v kuhinji?«

Nikdar še noben berač ni dobil tako dobrega obeda.

Ko so hoteli eno ali drugo prijeti za noge, so skoraj opekli prste.

Beduini tudi pripovedujejo, da je na rob puščave priletelo nekaj docela upehaneh in onemoglih štorcelj, katere so se rešile iz žareče puščave. Takoj so se ekirale v žitna polja in tam iskala zavetja pred strašno solnčno pripeko.

Kužna nevarnost v Quetti

Po uradnih ugotovitvah so angleške oblasti de 5. junija odpravile v kraje severne Indije s transportnimi vlaki 16.000 Indijcev. Poleg tega je angleška vlada najela poseben parnik, ki bo iz Quette na Angleško pripeljal 800 Angležev, ki so prebivali na nesrečnem potresnem ozemlju in se rešili.

Po uradnih podatkih je potres samo na poslopjih železniških postaj napravil tri milijone rupij škode. Razvaline so nehali pospravljati, ker grozi nevarnost kužne bolezni zaradi številnih mrličev, ki gnijejo pod razvalinami. Vojaška posadka, ki je imela svojo garnizijo v Quetti, je nastanjena pod šotori. Meseca septembra bo predstavljena v kraj Sibi.

Dve saladi tolovajki: Conchita Valdivieso (na levi) in Ziomara O'Hallovan de Alonzo na Kubi, prikazani pred sodniki smrtni obsodbe. Vodili sta desetčlansko tolovajsko tolpo.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; šentlavinjski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonjska 3 mm visoka pletilna vrstica po Din 250. Za pisarne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Kakršnokoli
zaposlenje sprejme mlado, vsega dela vajeno, zdravo in pošteno dekle. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Za vsako plačo«. (a)

Dober mizar
za boljše pohištvo, prosi zaposlenja. Prevzame tudi vsakršna popravila te stroke. Ponudbe sprejema uprava »Slovenca« pod »Vesten 45« št. 6756. (a)

Vajenci

15 letni fant
se želi izučiti za mehanika ali ključavničarja. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zanesljiv« št. 6807.

Službodobne

Mlaščo šiviljo
za obleke na dom sprejem. Kavčič, Cegnarjeva ulica 12. (b)

Hotelski sluga
z večletno prakso — po možnosti znanje jezikov, dobi službo. Restavracijsko vajelec z dobrimi spričevali se sprejme. Hotel »Orel«, Maribor. (b)

Išče se
delavec, vajen izdelovanja torbic in kožne galanterije — za Sarajevo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6826. (b)

Kuharja
izvrstnega, ter portirja in kuhinjsko blaginjsko — sprejme večji hotel za sezono na Gorenjskem. — Ponudbe upravi »Slov.« pod šifro »Verziran« št. 6827. (b)

Trgovsko pomočnico
začetnico, pridno in pošteno, iščem za takojšen nastop. Več po dogovoru. Ponudbe poslati v upravo »Slov.« pod št. 6796. (b)

Denar

Posojila
na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana. Krekov trg 10.

Posredujem
denar na hranilne knjižice
resnih denarnih zavodov. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. Telefon 38-10. Pisarni odgovor 3 Din. (d)

Letovišča

Rdor želi

mirnega oddiha v gorskem letovišču, naj pride v Ziri. Gorski zrak, naravno kopališče v topli »Sori«, smrekovi in jelovi gozdovi, lepi kraji in daljši izleti in izprehodi, več penzionov, ki skrbijo za dobro preskrbo, za celodnevno oskrbo 32 Din. — Hrana dobra in obilna. — Avtobusna zveza Ziri—Škofja Loka — Ljubljana dvakrat dnevno. Cene znizane za letoviščarje. Informacije daje: Tujsko-prometni odsek, Ziri.

Kosilo Vam bolje tekne

če spijete približno pol ure pred jedjo kozarec

Rogaške Slatine

To Vam na prijeten način pospeši prebavo.

Stanovanja

Enosobno stanovanje
takoj oddam. Sv. Križ 71, poleg Kunovarja. (c)

Enosobno stanovanje
(elektrika, vodovod), oddam v podpriljučju. Kettejeva 7, Sp. Šiška. (c)

Vnajem

Trgovino
z mešanim blagom vzamem takoj v najem. Pisarne ponudbe poslati v upravo »Slovenca« pod »Vpeljana« št. 6797. (m)

Gostilno
dobrodošlo — vzamem v najem. Mogoče pozneje tudi kupim. Ponudbe poslati upravi »Slov.« pod »Dobrodošča« št. 6798. m

Pouk

Za gimnazijski
sprejemni izpit pripravlja profesor v Gajevi ul. 6-V.

Objave

Naznanjam,
da sem otvoril na Sv. Petra cesti 13 buffet. Točim pristna vina. Priporočam se za cenj. obisk. France Svetel. (o)

Posrestva

Droben oglas v »Slovenca«
posrestvo ti hitro prodaja; če želiš z gotovim denarjem oddati kupca ti s knjižico da.

Hišo s trgovino
gospodarskim poslopijem, poleg postaje in tovarne prodam. Ponudbe upravi »Slovenca« v Celju pod šifro »150.000/6837. (p)

Kopališče v Sloveniji
stalen promet vse leto — naprodaj. — Cena 340.000 Din. — Vprašanja na Posariča, Zagreb, Frankopanska 18. (p)

zlatu kupuje

po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3.

Prodamo

Ce avto svoj stari prodajal
a motorja bi znebil se rad.
brž kupcev ti mnogo prižene
Slovenec najmanjši inserat

Športni
otroški voziček, bel, na vzmeteh, naprodaj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6823. (l)

Zdrav odbran krompir

oddaja
dokler še kaj zaloge
1 kg po Din 1.25
tvrdka A. VOLK
Ljubljana, Resljeva c. 24

Največja izbira in najnižje cene

J. PETELINC - Ljubljana,

Nogavice, rokavice, srajce, ovrtniki, kravate, žepni robci, dišeča mila, DMC-predmeti, vsakovrstni gumbi, palice, modne in športne potrebščine, svilen in triko perilo, itd. — samo pri tvrdki:

blizu Prešernovega spomenika (za vodo)

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najcenejše tvrdke Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Izvrstno koso

za 15 Din dobite samo v železnini Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1. — Monopolna zaloga razstreljiv, nakup starega železa in drugih kovin. (l)

Posteljne mreže

v lesenih in železnih okvirjih ter železne postelje vseh vrst izdeluje in sprejema v popravilo najceneje P. Strgulc, Gosposvetska 13, Kolizej — Ljubljana. (l)

Ia češnje

sveže, črne, rdeče — kg 5 Din, košare 35—45 kg franko voznina razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (l)

Gonilna jermena,

kroglične in druge ležaje, jermenice, ležajne kovine, konsole, jermenske spone in vao ostalo železnino ima na zalogi Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1. — Monopolna zaloga razstreljiv, nakup starega železa in drugih kovin. (l)

Inserati v »Slovenca«

imajo največji uspeh.

Naznanila

Ljubljana

1. Pevcem »Ljubljane«. Prihodnja pevska vaja celotnega zbora bo v ponedeljek 17. junija ob 20.

1. Rusija, naša slovenska mati, je v umetnosti tako samosvoja, da nas ob vsakem stiku pomena in navdušuje. Mehkoba izraza, ne pomehužena, vedno spominjajoča na bližino Orienta, ljubezen za mli, zapadnjaku tuje, nagajenje k metafizičnim privedom, krepak humor bresed iz elementarnega življenjskega naziranja, je lasten ruski glasbi. Sli o gl. a. zbor bo izvajal v četrtek 13. junija v društveni glasbeni dvorani (Ljubljanski Dvor, Pražakova ulica), koncert ruskih zborovskih skladb, rešnih in veselih, svetih in razposanih. Pridite. Vstopnice v Matični knjižarni.

1. Nočno službo imajo lekarnice: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10, in mr. Bohinec ded., Rimaka cesta 31.

Maribor

1. Studenci pri Mariboru, Katoliško prosvetno društvo v Studencih priredi v nedeljo 16. junija pežilet v Spodnjo Sv. Kungoto, Zbirališče za Studence ob pol 6 pri Sv. Jožefu. Ob 6 odhod. Zbirališče za Maribor-čane pri avtobusni postaji na Glavnem trgu ob 6. Ob pol 7 odhod. Po prihodu v Sp. Sv. Kungoto ob 9.30 pridiga in ev. maša za udeležence.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA — Začetek ob 20

Četrtek, 13. junija: Ob času obiskanja. Red C.
Petek, 14. junija: Zlato tele. Red A.
Sobota, 15. junija: V času obiskanja. Red B.

OPERA — Začetek ob 20

Četrtek, 13. junija: Vida breva — Petruška. Red Četrtek.
Petek, 14. junija: Zaprti. Red B.
Sobota, 15. junija: Bocaccio. Red A.
Nedelja, 16. junija: Gorenjski slavoček. Izven. Zlato tele.

DRAMA

Abonente reda A opozarjamo, da imajo ta totem dve predstavi, in sicer prvi v drami Gregorinova paljskono drama »V času obiskanja«, v petek, 14. t. m. pa Vombergarjevo veselolgo »Zlato tele«.

Tovarna ciklorije »Favorit« - Zemun

sprejme dva
dobro vpeljana
kolonialne stroke. Prednost imajo oni z lastnim autom. Reference potrebne.

DRAŽBA

najrazličnejših spominskih in galanterijskih predmetov, ščetk, glavnikov, nožev, škarij, britev, trgovske oprave, pohištva se bo vršila v soboto dne 15. junija ob 14. uri in naslednje dni v trgovini Marije Mihelič, Ljubljana, Selenburgova ulica, nasproti kavarne »Zvezda«, z nadaljevanjem v Florjanski ulici.

Najprijetnejše letovišče na morju nudi

Hotel VILA LUCIJA

Aleksandrovo, na otoku Krku

Pension od 50 Din naprej (vse takse vštete).
Sezona od 1. maja do 30. septembra.
Restavracijska terasa nad samim morjem.
Hotel je last renomirane slovenske tvrdke.
Zahtevajte brezplačne prospekte pri Putniku ali pa pri direkciji hotela.

Vozniki

iz ljubljanske okolice dobe takoj stalno vožnjo materijala iz Ljubljane. — Poizve se pri Špediciji Turk na licu mesta.

Tinčkove in Tončkove prigode

53.

Kaj je videl Tinček skozi daljnogled?

Tinček si tega ni pustil dvakrat reči. Stekel je po daljnogled in začel plezati po debeli navzgor. Pa je šlo dokaj težko, ker so se Tinčku od preostanega strahu še vedno tresle noge.

To ni nič bistrumu očesu gorile. Hitro je priskočila, se postavila na zadnje noge, s prednjimi nogami pa je začela potiskati Tinčka navzgor.

Ko je pripezel do vrha, je Tinček ročno nastavil daljnogled na oči in ga nameril v smer, ki mu jo je pokazal Tonček. In je deček kar zazijal od začudenja, takšen prizor se je odprl njegovim očem...

»Ali daljnogled napak kaže, ali pa sta to v resnici kapitan Mrhar in mornar Kokile?« je vzkliknil. »Hu, v lepo družbo sta zašla! Sami ljudje so okoli njih... Gotovo ju bodo spekli za večerjo. No, le počakajte, grduni, jaz vam bom že pokazal!«

Dolores Wieser

PEVČEK

Ljubzenska zgodba mlade duše

»Za Boga svetega,« reče gospa in vse ustnice ji poblede. Ivan stoji nemo in ve prav, ali naj gre ali naj ostane.

Tedajci gospa hipoma vstane, stopi predenj in mu pogleda strogo in izprašujoče v oči.

»Te je ona poslala?« vpraša rezko.

»Ne prišel sem sam od sebe.«

Mojsterica vidi, da dečko ne laže, in sama ne ve, ali naj bi se jezila ali veselila.

Ivan pa postaja malodane jezen, ko polagoma doume, da prisoja gospa tako burko ubogemu dekletu. In čisto resnobno reče:

»Gospa mojsterica, Mretka je poštena dekle, jih je morala dosti preslišati zastran mojega očeta — in ko ministiram, jo kajkrat vidim že pri najbolj rani maši. In če ji morete pomagati, storite dobro delo!«

»Bom že še videla,« meni Ložarica in si za trenutek zasloni oči z roko.

»Lahko noč! pozdravi Ivan.«

Gospa prikima in obstoji pri mizi.

Martin odvihra medtem gori po cesti. Okenca krčme se že od daleč svetijo skozi okno. Pot se mu urno izpodmika pod nogami, a samemu se zdi še vse prepočasi. Saj je slutil, da lazi naduti prismojenec za dekletom. Pa je čakal in se bal — kdo ve, končeno je morda tudi ona takšna in ji je morda še všeč. In se je v napačni ljubezni bal povedati materi: Mretka hočem, ko vendar od večera, kar se je vrnil, že tako zagotovo ve kakor

le kaj, da mora postati njegova žena-mojsterica samo ona in nobena druga. In uboga, ljuba deklica ima medtem pekel pri svoji čedni krčmarici in si nikakor ne zna pomagati. Najrajši bi od same togote kar oklofotal »amega sebe od desne in leve!«

Tu, tu so vrata na vrt, kjer sta se prvič videla. Skokoma prestopi tiste tri, štiri stopnice in stopi na vrt, od zime gol.

V gostilniški sobi sedi nekaj mošceev pri vrhah in pojejo. Martin gre skozi v gosposko sobo in — tam že stoji mlinar v vsej širini in zastavlja pot Mretki, ki drži v vsaki roki dva, tri vrče. Martin ne razume, kaj ji je dedec zašepetal na uho, vidi samo, kako zažari deklici obraz kakor žerjavica in ji stopijo solze v jezne in plahe oči.

»Dober večer, deklič,« pozdravi glasno.

Rahel kriki uide natakariči s trepetajočih ustnic in levico z vrči položi na mizo. Strupeno zastrmi mlinar v Martina.

»Kaj naroči mojster?« vpraša dekle in povese oči. Mojster ne odgovori takoj, temveč se najprej za slast napaja s solčnim sojem, ki je dekletu vžlel čez ljubo obličje.

»Rdečega tirolca.«

»Samo mrvice potrpljenja, moram še v klet ponj.« Urno vzame s police še lepo majolko k drugim vrčem ter pohiti skozi vrata v gostilniško sobo. Sovražno si sedita oba moža nasproti.

»Brdek deklič,« se namuzne mlinar umazano in prežav.

»Pošten deklič,« mu odvrne Martin rezko.

»Jaz — jaz sem ji že posmukal robove,« pravi oni bahavo.

»Ni videti,« meni ta in gleda divje. »Sploh pa —«

zarjuje, »če ne pustiš dekleta pri miru, boš imel z menoj opravka!«

Mlinar bulji vanj:

»Oho, je kakor francoski kralj. Vse ženske le zanj na svetu,« reče in se sirovo zareži.

»Francoski kralj mi nič mar, mar pa mi je, da mi mojo nevesto pustiš pri miru!«

Mlinarju se odpro usta.

»Kdor veruje, se bo zveličal,« reče čez časek, vzame čepico in odhlača v kuhinjo h krčmarici. Plačati! To srečanje mu je okisalo vino.

Mretka stopi v izbo in postavi vrč na mizo. Martin jo prime za malo, razpokano roko in jo hoče potisniti na klop poleg sebe. Ona pa obstoji.

»Kako se ti godi, Mretka?« vpraša.

»No, tako, tako. Dosti dela.«

Svetle modre oči mu obvisne na njenem nekoliko upalem obrazu. Kaj ima te rdeče maroge pod očmi? Ne da bi vedel, jo poboža po roki.

»Marjetica — si jokala? Saj imaš vse motne očke?« Mretka zgane z glavo. Je: ne ali: da? In nato se ji potočite dve solzi po licih.

»Kaj ti je,« vpraša Martin in zasope hitreje.

»Ne morem — kar tako povedati,« zašepete dekle.

»Marjetica!«

Pred zvokom, ki zavzneni iz te besede, se Mretka zgrozi in mostru naglo odtegne roko. In že je ni.

Martin sedi pri majolki, a ne pije. Sliši, kako zveni njen čisti glas zunaj med hrpavimi moškimi, in mu je, kakor da jo mora vzeti in odnesti iz te razpote krčme.

Martin čaka in čaka, pa Mretka ni od nikoder. Drugega za drugim sliši, kako zunaj odhajajo in kako postaja tiše in tiše. Koj nato zavreši glas krčmarčin. Zalaja in zadere se: